

Sjeldne fugler i Norge i 2017

Rapport fra Norsk sjeldenhetskomité for fugl (NSKF)

Steppelo *Charadrius veredus* Røstlandet, Røst (NO) 30. juni 2017. Dette året fikk Norgeslisten et tilskudd på fire arter – steppelo var én av dem. Foto: Oddvar Heggøy.

Tor Olsen

Dette er årsrapport nr. 42 fra NSKF. Denne rapporten presenterer først og fremst funn fra 2017, men 46 godkjente funn fra 2016 eller tidligere år er også inkludert.

Saksbehandlingen

Den ordinære saksbehandlingen omfatter totalt 260 ferdigbehandlede funn, hvorav 235 publiseres som godkjent i denne rapporten. Av disse gjaldt tre hybrider, tre havnet i kategori D og ett i kategori E. Komiteen vurderte 24 funn som utilstrekkelig dokumentert for inkludering i den norske funnstatistikken, i tillegg ble ett funn henlagt. Som vanlig vil vi presisere at disse funnene ikke nødvendigvis representerer

feilbestemte fugler, men er vurdert som mangelfullt beskrevet og/eller dokumentert, og kan på det grunnlaget ikke inngå i den offisielle norske funnstatistikken.

I tillegg til den ordinære saksbehandlingen har den samlede funnmassen av flere arter vært oppe til revurdering. Avsluttede revurderinger som presenteres i denne rapporten omfatter jomfrutrane *Grus virgo*, rosenterne *Sterna dougallii*, hvitkinnsvarterne *Chlidonias hybrida*, pigghaleseiler *Hirundapus caudacutus*, myrpiplerke *Anthus rubescens* og indigospurv *Passerina cyanea*. Revurderingen av rødstrupesanger *Sylvia cantillans* er også ferdigstilt, men

resultatene er publisert i en separat artikkel pga. det store antallet funn (Olsen 2019). Revurderinger som pågår fremdeles, omfatter bl.a. rødhalsgås *Branta ruficollis* og slangeørn *Circus gallicus*.

Flere vil nok fortsatt savne funn av kaspimåke *Larus cachinnans* og gulbeinmåke *L. michahellis* også i denne rapporten, ettersom det er rapportert flere funn av disse to artene fra rapportåret. NSKF jobber med en totalvurdering av norske funn av kaspi- og gulbeinmåker, der hensikten er å sette klare krav til dokumentasjon for publisering av disse to artene, som i noen tilfeller kan være vanskelig å skille fra andre måkearter. I den forbindelse står alle funn fra rapportåret fremdeles på vent.

Nye taksa for Norge

I denne rapporten presenteres fire arter som er nye på den norske A-listen. Med dette står den offisielle norske artslisten (kategoriene A–C), inkludert to ubestemte taksa, på 506 arter pr. 2017.

De fire nye artene på den norske A-listen i 2017 var amerikagråmåke *L. smithsonianus* Opstad, Hå, Rogaland fra 24. til 27. april, maskerikke *Porzana carolina* Grindholmen, Kurefjorden, Råde, Østfold fra 9. juni til 13. august, steppelo *Charadrius veredus* Røstlandet, Røst, Nordland fra 29. juni til 1. juli og mugimakifluesnapper *Ficedula mugimaki* Sørland, Værøy, Nordland fra 12. til 13. oktober.

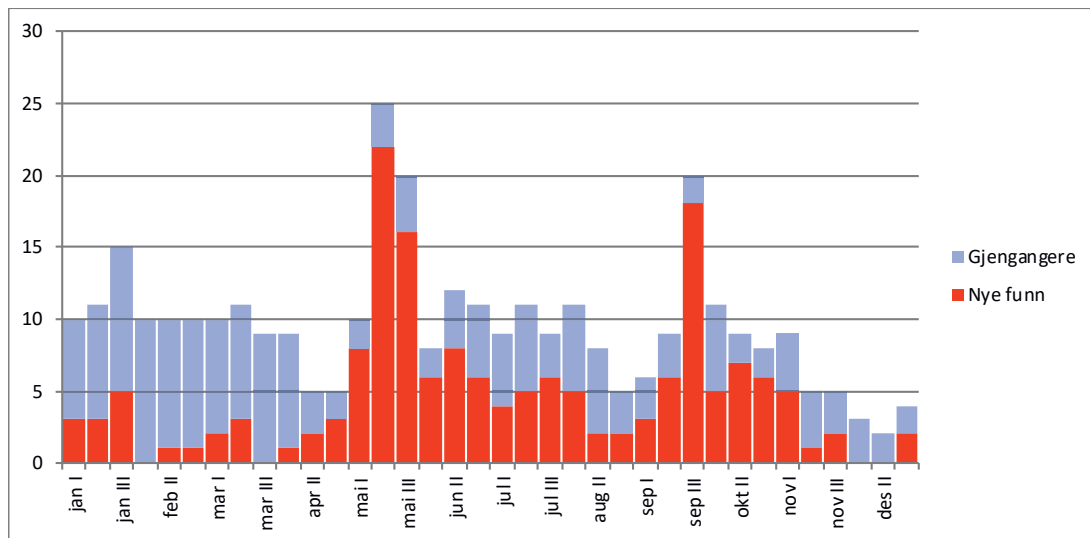
Landets nå eneste funn av indigospurv, Rabbåsen, Sørreisa, Troms fra 15. til 21. mai 2002, presenteres også for første gang i denne rapporten. Dette funnet er plassert i kategori D.

Hovedtrekk fra forekomsten

Den geografiske fordelingen av sjeldne fugler i Norge i 2017 fulgte det samme mønsteret som i de foregående årene. Det høyeste antallet rariteter ble sett i Rogaland, med Vest-Agder på andreplass og Nordland på tredjeplass. Tabell 1 oppsummerer de godkjente funnene som presenteres i denne rapporten, fordelt på fylker og rapportområder.

Tabell 1. Oppsummering av godkjente funn som presenteres i denne rapporten, fordelt på fylker/rapportområder og år. Funn som omfatter flere år slås sammen i summen i høyre kolonne. Tilsvarende teller funn av (antatt) samme individ i flere fylker som kun ett funn på nederste rad. *Accepted records in this report sorted by year and county.*

Fylke/område	Før 2017	2017	Sum
Svalbard og Jan Mayen	1	-	1
Havområdene	1	1	2
Finnmark	3	5	8
Troms	2	3	5
Nordland	6	23	28
Nord-Trøndelag	-	5	5
Sør-Trøndelag	1	13	14
Møre og Romsdal	6	8	14
Sogn og Fjordane	2	1	3
Hordaland	1	8	9
Rogaland	3	44	47
Vest-Agder	8	36	43
Aust-Agder	1	4	5
Telemark	2	13	15
Vestfold	3	11	13
Buskerud	-	1	1
Oppland	1	1	2
Hedmark	6	2	8
Oslo og Akershus	-	9	9
Østfold	3	8	11
Totalt	46	192	235

Figur 1. Alle funn fra 2017 fordelt på tidagersperioder. All accepted records from 2017 by ten-day period. Red colour indicates new records, blue returning birds and longstayers.

Totalt antall funn i 2017 er nesten 100 færre enn året før, selv når man ser bort fra de tre artene som ble tatt ut av NSKF-listen etter 2016. Ser man på den sesongmessige fordelingen av funn (Figur 1) skiller rapportåret seg fra rekordåret 2016 på flere vis. Mest påfallende er hvor få sjeldenheter som ble sett i oktober. I oktober 2016 virket det nesten ikke som det var noen ende på ankomsten av østlige sjeldenheter, mens samme måned i 2017 produserte kun en fjerdedel så mange funn. Blokkerende værsystemer over vestlige deler av Russland er trolig hovedårsaken til dette. De gunstige forholdene høsten 2016 er nok også årsaken til at antall funn på nyåret og utover ettervinteren 2017 er høyere enn normalt. Også juni 2017 ligger et godt stykke bak samme måned året i forveien når det kommer til antall funn av sjeldenheter, og igjen ligger nok i det minste deler av forklaringen i værmessige forhold. Gjennomsnittstemperaturen i juni 2017 lå rundt normalen for Norge som helhet, men over store deler av Østlandet og ikke minst i Finnmark opplevde man en kaldere forsommer enn normalt. Samme måned i 2016 var gjennomsnittstemperaturen i Sør-Norge opptil flere grader varmere enn forventet. Juni er tradisjonelt sett en god måned for sjeldenheter som når Norge på forlenget vårtrekk, og den kaldere værtypen i 2017 har nok satt en demper for dette.

I denne rapporten presenteres flere nye funn av arter og underarter som er sett bare et fåtall ganger tidligere i Norge. Arter og underarter med færre enn ti tidligere antatt spontane funn er (funnummer i parentes): rødfotand *Anas rubripes* (4.–5.), purpurhegre *Ardea purpurea* (10.), rødstrupesnipe *Calidris ruficollis* (6.), lattermåke *L. atricilla* (7.), hvitkinnsvarterne (8.), svartrødstjert *Phoenicurus ochruros phoenicuroides* (5.–6.), sibirtrost *Geokichla sibirica* (10.), stjertmeis *Aegithalos caudatus europaeus* (2.), brunvarsler *Lanius cristatus* (3.) og trompeterfink *Bucanetes githagineus* (2.).

Fem av de mer regulært forekommende sjeldenheterne opptrådte i rekordantall i løpet av rapportåret. Det gjelder følgende arter (antall funn i parentes): mongolturteldue *Streptopelia orientalis* (4), svartstrupetrost *Turdus atrogularis* (5), sumpsanger *Locustella luscinioides* (3), brunsanger *Phylloscopus fuscatus* (8) og svart-hodespurv *Emberiza melanocephala* (3). Til sammenlikning ble det i løpet av det store sjeldenhetsåret 2016 satt ny årsrekord for hele 21 arter.

Råd til observatørene

Nesten all rapportering til NSKF skjer nå digitalt, fremfor alt via rapporteringsmodulen i artsobservasjoner.no, og vi oppfordrer alle til

Det ble gjort sju funn av silkehegre *Egretta garzetta* i Norge i 2017. Denne fuglen er fotografert av Bjørn Mo på Kvitsøy (RO) 21. august. Den hadde tilhold på diverse lokaliteter i Kvitsøy, Karmøy og Haugesund kommuner fra 2. august og ut året. Nye funn av arten skal ikke vurderes av NSKF fra og med 1. januar 2018.

å benytte seg av denne muligheten. Rapporteringsskjema og liste over hvilke arter som skal behandles av NSKF finnes også på komiteens nettside. Vi minner om at vi helst mottar så detaljerte rapporter som mulig, med beskrivelse av hvert enkelt individ og eventuelle bilder i høy oppløsning. Henvisning til bilder som ligger på nettet er som regel ikke nok, da de oftest har lav oppløsning og kan forsvinne når internett-adresser endres. Husk at funnomstendigheter som observasjonsavstand, værforhold og optikk kan være avgjørende for NSKFs vurderinger. For fugler som blir fanget og ringmerket kreves biometriske mål.

Innleveringsfrist

Observasjoner som ønskes publisert i førstkommende NSKF-rapport må være komiteen i hende innen 1. mars året etter observasjonsåret. Det ideelle er imidlertid om rapporter sendes inn så snart som mulig etter observasjonen slik

at komiteen får mulighet til å jobbe jevnt gjennom hele året. Vi oppfordrer som vanlig alle til å hjelpe til med å komplettere funnstatistikken ved å sende inn rapporter på både nye observasjoner, og eldre funn som ikke tidligere har vært publisert.

Endringer på rapporteringslisten

Fra og med 1. januar 2018 skal funn av følgende arter ikke lenger vurderes av NSKF: silkehegre *Egretta garzetta*, rovtterne *Hydroprogne caspia* og dverglerke *Calandrella brachydactyla*. Observatører oppfordres til fortsatt å rapportere og dokumentere funn av disse artene iht. krav gitt av de enkelte lokale rapport- og sjeldenhetskomiteene (LRSK).

Systematikk

NSKF følger fremdeles anbefalingene fra Association of European Records and Rarities Committees – Taxonomic Advisory Committee

Svartstrupetrost *Turdus atrogularis* Nordskaget, Frøya (ST) 18. mars 2017. Fuglen overvintret på lokaliteten, og ble først oppdaget 11. desember 2016. Foto: Erik Bangjord.

(AERC-TAC) når det gjelder taksonomisk status. For en nærmere redegjørelse henvises det til vår nettside www.birdlife.no/nskf og AERCs nettside www.aerc.eu. Dessverre har aktiviteten i AERC-TAC vært lav det siste tiåret. NSKF jobber derfor med å revurdere hvilken taksonomisk autoritet som skal følges i fremtiden. Dette gjøres i samarbeid med sjeldenhetskomiteen i Finland.

Komiteens sammensetning og arbeid

Siden forrige rapport ble gitt ut har Oddvar Heggøy gått ut av komiteen; han takkes herved for innsatsen. Nytt medlem fra og med 2019 er Klaus Maløya Torland (Vest-Agder). Øvrige medlemmer i NSKF er Kjell Mjøsnes (Rogaland), Sindre Molværsmyr (Akershus), Tor Olsen (Rogaland), Bjørn Olav Tveit (Akershus) og Andreas Winnem (Trøndelag). Siden forrige rapport ble ferdigstilt har komiteen avholdt to møter, på Jæren, Rogaland i november 2018 og april 2019. En stor andel av sakene blir imidlertid ferdigbehandlet utenom de regulære møtene, fremfor alt gjennom NSKF-modulen i artsobservasjoner.no, men også ved hjelp av andre nettløsninger slik som Skype. For å ta kontakt med NSKF, bruk følgende e-postadresse: nskf@birdlife.no.

Takksigelser

Geir Mobakken og Håvar Hveding takkes

for korrekturlesning og verdifulle innspill til rapporten. Førstnevnte takkes også for rettelser til tidligere rapporter.

Forklaring til artsgjennomgangen

I den påfølgende oversikten er oppsettet gjort i følgende system: (1) den aktuelle artens norske navn, (2) vitenskapelig navn, (3) antall funn/individer i parentes ((i) funn/individer frem til og med 1974, (ii) funn/individer i perioden fra og med 1975, (iii) funn fra rapportåret 2017), (4) år, (5) fylke, (6) antall, alder, kjønn og funnomstendigheter, (7) lokalitet og kommune, (8) funndato, (9) * bak funndato angir belegg, mens følgende symbol angir beleggets form (F - fotografi, V - video/filmopptak, L - lydopptak, DNA - DNA-analyser), (10) observatør(er), med hovedobservatør(er) nevnt først og uthevet med *, (11) utbredelsesområdet grovt angitt i parentes og (12) funnkommentarer. For ringmerkede individer benyttes forkortelsen «rm.», mens det for syngende individer benyttes «sy.».

Antall funn og individer er vurdert skjønnsmessig i de tilfeller der ett individ kan ha opptrådt på flere forskjellige lokaliteter, eller det har vært mer enn ett funn av en art på samme lokalitet. NSKFs vurdering angis slik: Mulig samme individ(er) regnes som forskjellige individer

Natthege *Nycticorax nycticorax* Søndre grav, Fredrikstad (ØF) 16. mai 2017. Foto: Tore Vang.

og teller som to eller flere funn; trolig samme individ(er) regnes som samme individer og teller som ett funn; samme individ(er), der dokumentasjon eller opplysninger gjør det sikkert eller overveiende sannsynlig at det dreier seg om samme individ.

Aldersangivelser følger kalenderåret: 1K betyr en fugl i sitt første kalenderår, 1K+ antyder alder ukjent (første kalenderår eller eldre), 2K+ en fugl i sitt andre kalenderår eller eldre, osv. Fjærdraktsystemet er benyttet der dette er mest hensiktsmessig, f.eks. pull. = pullus (dununge før første fjærdrakt), juv. = juvenil (flygedyktig ungfugl i sin første komplette fjærdrakt), subad. = subadult (en fugl som er eldre enn juvenil, men ennå ikke i voksen drakt) og ad. = adult (en voksen, utfarget fugl).

Det kan være verdt å merke seg at gamle fylkes- og kommunenavn er brukt i denne rapporten, siden sammenslåinger som trådte i kraft fra og med 2018 ikke var implementert i rapportåret.

Funn i kategori A

Rødhalsgås *Branta ruficollis* (0, 20/22, 0)

2014 SVALBARD: 2K+ Akseløya, Spitsbergen 12.6* (F) (*B. Lindner, S. Lindner).

2015 ØSTFOLD: 2K Rosnesbukta, Kurefjorden, Rygge 16.8* (F) (T. A. Andersen, P.-A. Johansen mfl.).

VESTFOLD: 2K Ilene, Presterødkilen og Blixekilen, Tønsberg 17.8–2.10* (F) (*R. Fjelldal mfl.).

TELEMARK: 2K Stråholmen, Kragerø 2.5* (F) (V. Heibo, B. Kjellemyr).

AUST-AGDER: 2K Askerøya, Tvedestrand 13.5* (F) (S. I. Marcussen).

(Vest-Sibir, spesielt Tajmyrhalvøya; overvintrer i Sørøst-Europa). Fra tidligere er det publisert ett funn av rødhalsgås fra Norge i 2014 i kategori E. Det dreide seg om en fugl med gul fargering som

ble sett i Vesterålen 9. mai. Bildet av fuglen fra Svalbard er ikke av ypperste kvalitet, men ingen ring er synlig og det er også tilsynelatende forskjeller i fjærdrakten. Vinteren 2014 ble to rødhalsgjess sett sammen med Svalbardbestanden av hvitkinngjess *B. leucopsis* i Skottland, én med gul ring og én uten. I likhet med den britiske sjeldenhetskomiteen har NSKF valgt å plassere det umerkede individet i kategori A. Dette er for øvrig første dokumenterte funn av arten på Svalbard. Begge observasjonene fra mai 2015 dreier seg om en fugl som holdt seg sammen med et fåtall hvitkinngjess fra den lokale hekkebestanden. Også ved observasjonene fra Østfold og Vestfold på ettersommeren og høsten samme år var det hvitkinngjess som utgjorde selskap, da i et anelig større antall. På den bakgrunn, og siden alle observasjonene dreier seg om en 2K-fugl, regnes alle observasjoner fra 2015 som ett og samme individ. Kategoriseringen av dette funnet har vært omdiskutert både innad i NSKF og i fuglemiljøet for øvrig, og foreløpig konklusjon er å plassere funnet i kategori A. I denne sammenheng er også samtlige tidligere funn av arten tatt opp til ny vurdering. Denne prosessen er ikke ferdigstilt, men merk at tidligere funntotal allerede er justert i forhold til tidligere rapporter.

Amerikablesand *Anas americana* (1, 47/49, 1)

2017 MØRE OG ROMSDAL: 2K+ ♂ Veidholmen, Smøla 27.5* (F) (*T. A. Olsen, *U. Falkdalen mfl.).

NORDLAND: 2K+ ♀ Storeidvatnet, Vestvågøy 14.7–14.8* (F) (*O. Heggøy mfl.).

(Nord-Amerika; overvintrer sør til Sentral-Amerika). Fuglen fra Nordland regnes som trolig samme individ som oppholdt seg på samme lokalitet i drøye to uker sommeren 2016 og teller derfor ikke som et nytt funn. Hannen fra Smøla var i par med en hunn av ubestemt art. Det kan ikke utelukkes at også denne var ei amerikablesand, men de observerte draktkarakterene stemmer bedre med brunnakke *A. penelope*. Det er derfor bare hannen i dette paret som godkjennes som amerikablesand.

Rødfotand *Anas rubripes* (0, 3, 2)

2017 ROGALAND: Ad. ♀ Hagabukta, Hafsfjorden, Sola 10.6–15.7* (F) (*B. Mo mfl.).

SØR-TRØNDELAG: Ad. ♂ Titran, Frøya 16.–25.3* (F) (J.-E. Eilertsen, S. Gjelle, T. Omnes, A. Stavne, K. Stokke mfl.). Ad. ♂ Staulvågen, Frøya 10.–11.4* (F) (*B. Støen mfl.).

NORD-TRØNDELAG: Ad. ♂ Ørin, Verdalen & Rinnleiret & Eidsbotn, Levanger 16.4–9.5* (F) (*D. G. Lyng mfl.).

(Østlige Nord-Amerika). Alle observasjonene fra trøndelagsfylkene dreier seg om samme individ. De tre fylkene som hadde besøk av rødfotand i 2017 er også de tre eneste fylkene som har tidligere funn av arten i Norge. Rapportåret var første år med mer enn ett funn. Sverige hadde ett funn i 2017, en returnerende fugl i Skåne som utgjør fjerde funn der. Verken Danmark eller Finland har funn av arten.

Rødhodeand *Netta rufina* (1/2, 24/28, 3)

2017 ØSTFOLD: Ad. ♀ Nordre Ovenbukt, Kurefjorden, Råde 29.7–21.8* (F) (*M. Nilsen mfl.).

AKERSHUS: Ad. ♂ Monsrudvika, Nordre Øyeren, Fet 23.9–1.10* (F) (*O. Vignes mfl.).

HEDMARK: Ad. ♂ Kongsrudøra, Ringsaker 21.4* (F) (*M. Brandsnes, B. A. Sigland mfl.).

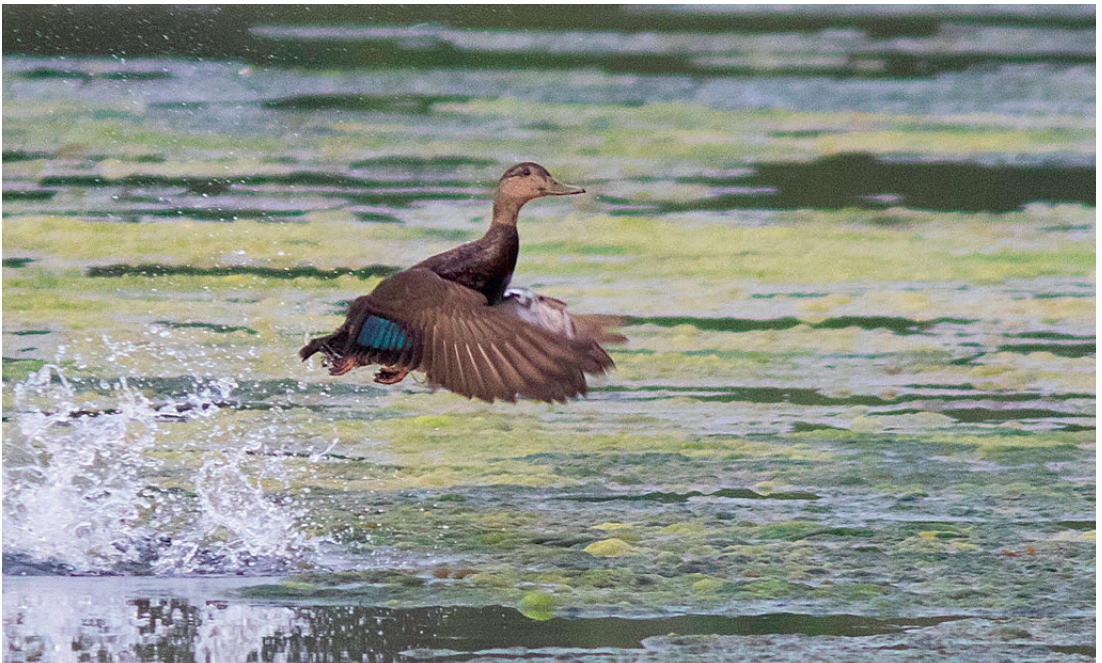
(Sør- og Sentral-Europa til Sentral-Asia). Første funn i Akershus, mens Østfold med sine fire funn av åtte individer er landets beste fylke for arten. Funnet fra Hedmark passer fint inn i den tidligere etablerte funntoppen på våren i april og begynnelsen av mai. For resten av året er det derimot vanskeligere å se noe tydelig mønster i artens forekomst her til lands, noe som muligens skyldes at enkelte funn i kategori A reelt sett dreier seg om fugler rømt fra fangenskap.

Ringand *Aythya collaris* (1, 39, 1)

2017 OPPLAND: Ad. ♂ Fløafjorden, Nord-Aurdal 4.5* (F) (R. Rødningen, O. Rødningen, T. Øigarden).

Rødfotand *Anas rubripes* Titran, Frøya (ST) 18. mars 2017. Rapportåret er første år med mer enn ett individ av arten observert i Norge. Foto: Erik Bangjord.

Rødfotand *Anas rubripes* Hagabukta, Hafrsfjorden, Sola (RO) 25. juni 2017. Foto: Bjørn Mo.

VEST-AGDER: Ad. ♂ Nesheimvann, Farsund 12.5* (F) (*E. Wiik, F. Steinkjellå mfl.).
ROGALAND: Ad. ♀ Orrevatnet, Klepp 8.–9.4* (F) (*T. A. Olsen mfl.).

(Nord-Amerika; overvintrer sør til Sentral-Amerika). Ut fra oppførsel og datoer regner NSKF at det er overveiende sannsynlig at fuglene fra Vest-Agder og Rogaland er returnerende individer som først ble sett i hhv. 2016 og 2015. Disse teller derfor ikke som nye funn. Fra det indre Østlandet er det langt mellom observasjoner av arten. Førrige funn fra denne landsdelen var helt tilbake i 1982 da en hann ble sett på Fokstumyra, Dovre 5. juni. Begynnelsen av mai er for øvrig den klart beste tiden for å finne ringand i Norge; nesten en fjerdedel av funnene er gjort i løpet av denne tidagersperioden.

Brilleand *Melanitta perspicillata* (3, 85/90, 5)

2017 VESTFOLD: 1K ptV Ravn, Larvik 4.11 (H. Heggland).
TELEMARK: 1K Stråholmen, Kragerø 5.11* (F) (*J.H. Magnussen, R.Solvang mfl.).
VEST-AGDER: Ad. ♂ Nordhasselvik, Farsund 20.5* (F) (Ø. Fjeldsgård, F. Tjessem mfl.).
ROGALAND: Ad. ♂ Viksanden, Orresanden & Revtingen, Klepp 1.1–24.5* (F) (M. Dagsland mfl.). Ad. ♂ Revevingen, Klepp 31.7* (F) (*E. S. Nilsen, E. Ween mfl.). Ad. ♂ Viksanden, Klepp 7.10–31.12* (F) (T. Berg mfl.).
NORDLAND: Ad. ♂ Altern, Rana 3.–12.5* (F) (*R. Ottesen mfl.).
TROMS: Ad. ♂ Skibotnfjæra, Storfjord 14.–15.7* (F) (A. Järvinen, E. Putkuri, P. Shemeikka).

(Alaska og Canada; overvintrer på vest- og østkysten av Nord-Amerika). Observasjonene fra Vestfold og Telemark dreier seg trolig om samme individ ettersom det er relativt kort avstand mellom de to lokalitetene. Dette er for øvrig kun sjetten funn av en 1K brilleand i Norge. Voksne hanner utgjør, i likhet med i den totale norske funnmassen, majoriteten av funnene i 2017. Hannen fra Jæren er antatt å være en returnerende fugl som på høsten ankom sin faste

overvintringslokalitet for 13. året på rad. Fravær av observasjoner av denne hannen fra slutten av mai til begynnelsen av oktober gjør imidlertid at fuglen som ble sett ved Revesvingen i slutten av juli antas å være et annet individ.

Knoppsjørre *Melanitta deglandi* (0, 7, 0)

Individer som viste karakterene til underarten *stejnegeri* (0, 6, 0)

2017 NORD-TRØNDELAG: Ad. ♂ Vinge-Velvang, Stjørdal 2.–10.4* (F) (*B. Nyberg mfl.).

NORDLAND: Ad. ♂ Klungsetvika, Fauske 18.7–11.8* (F) (*S. Rix mfl.).

(Sibir; overvintrer langs den asiatiske Stillehavskysten). Begge disse fuglene antas å være returnerende individer. Hannen fra Nordland er definitivt identisk med fuglen som ble sett samme sted sommeren 2015 og 2016. Hannen fra Nord-Trøndelag antas å være samme individ som ble sett ved Tautra og Trondheim våren 2016.

Svarthalsdykker *Podiceps nigricollis* (4, 59/76, 0)

2009 OPPLAND: 2 ad. (par) med 2 pull. Ruktjernet, Lillehammer 26.5–26.6* (F) (*E. Hjelmstad, R. Ødegård mfl.).

(Europa nord til Danmark og sørlige Sverige, videre østover gjennom Asia til Stillehavskysten; også Nord-Amerika og sørlige Afrika). Dette er det tredje konstaterte hekkefunnet av svarthalsdykker i Norge, de to foregående var i Rogaland i 2003 og i Oppland i 2007. Forekomsten av svarthalsdykker hadde en markert topp i perioden 2003 til 2009, men har avtatt kraftig etter den tid. Rapportåret 2017 er det tredje året på rad uten funn av arten i Norge. Merk at tidligere antall funn er justert pga. feil i tidligere rapporter.

Svartbrynalbatross *Thalassarche melanophris* (2, 18, 1)

1990 HAVOMRÅDENE: Ad. Skagerrak (N58°44'10" Ø10°24'35") 10.4 (H. O. Fhager, L. E. Fhager).

2016 VESTFOLD: Subad. ptØ Ravn, Larvik 29.9 (H. Heggland, K. A. Monrad).

Ringand *Aythya collaris hann Nesheimvann*, Farsund (VA) 12. mai 2017. NSKF mener det er overveiende sannsynlig at denne hannen også besøkte Lista året før, og fuglen betraktes derfor ikke som et nytt funn. Foto: Even Wiik.

- Subad. Store Færder, Tjøme 27.10 (A. Hangård).
 2017 VESTFOLD: Subad. Ravn, Larvik 17.10 (K. P. Gade, K. A. Monrad, A. F. Mæland).
 HORDALAND: Ad. ptS Herdlevær, Øygarden 25.6 (D. Gjerde, H. Gjerde).

(Havområder på den sørlige halvkule). Funnet fra Skagerrak i 1990 har tidligere vært godkjent av den svenske sjeldenhetskomiteen, men etter nærmere sjekk av koordinatene viste det seg at plasseringen var innenfor norsk ansvarsområde. Det antas at det var samme individ som ble sett fra danskebåten 19. juli samme år, en observasjon som tidligere var godkjent av den danske sjeldenhetskomiteen. Begge observasjonene fra Vestfold i 2016 dreier seg om samme individ som allerede er publisert fra Store Færder og Jomfru-land hhv. 9. og 10. september. Den fuglen ble også sett langs den svenske vestkysten og den engelske østkysten i løpet av september og oktober samme år. En fugl av samme aldersklasse ble

sett langs den svenske vestkysten 3.–5. oktober og deretter på Sjælland og Jylland, Danmark 5.–8. oktober 2017. Selv om det ikke er fastslått med sikkerhet antar den svenske sjeldenhetskomiteen at observasjonene i 2016 og 2017 trolig var samme individ. NSKF har fulgt samme linje ved vurdering av den subadulte fuglen fra Larvik 17. oktober 2017. Fuglen fra Herdlevær i 2017 er det første funnet av svartbrynalbatross i Hordaland. Dette kan være samme fugl som har holdt seg på de tyske øyene Helgoland og Sylt hver sommer siden 2014 ettersom den var fraværende derfra fra ettermiddagen 24. juni til ettermiddagen 26. juni. Det ble imidlertid sett to ulike adulte svartbrynalbatrosser i Nordsjøen i 2017, og hvilken av fuglene som passerte Herdlevær lar seg ikke si med sikkerhet.

- Gulneblire** *Calonectris diomedea* (0, 41/43, 2)
 2017 ØSTFOLD: 1K+ Brentetangen, Rygge 13.9 (M. Pettersen).

TELEMARK: 1K+ Langesundstangen, Bamble 11.9 (V. Heibo).

(Middelhavet (*diomedea*) og østlige del av Atlanterhavet sør for 40°N (*borealis*); utenom hekkesesongen i store deler av Atlanterhavet). Disse to observasjonene er de første i Norge siden 2013. Det kan ikke utelukkes at det dreier seg om samme individ, men NSKF vurderer det som «mulig samme» og de teller dermed som to funn. Ytre deler av Oslofjorden står for ca. 2/3 av alle norske funn og midten av september er den desidert beste tida for arten her til lands. Med andre ord to funn som passer perfekt inn i det forventede funnbildet. Merk at tidligere antall funn er oppjustert med én pga. feil i tidligere rapporter.

Balearlire *Puffinus mauretanicus* (3, 52/53, 2)

2017 ROGALAND: 1K+ Revtangen, Klepp 20.7 (B. Mo).

NORDLAND: 1K+ Nesland, Flakstad 11.8 (M. Eggen).

(Vestlige Middelhavet, utenom hekkesesongen nord til Den engelske kanal). To tidsmessig ganske typiske funn. Fuglen fra Flakstad er imidlertid det nordligste funnet i Norge, og verden, til nå. Fra tidligere var det et funn fra Røstlandet som stod for den rekorden. Selv om to funn ligger litt under gjennomsnittet (fem funn) de foregående fem årene, er arten på god vei til å etablere seg som en årlig gjest i Norge. Siden 2002 er det bare 2011 som står uten funn. Frem til og med 2001 var det på den annen side gjort kun ti funn av balearlire i Norge. Dette kraftige oppsvinget kan neppe tilskrives økt observatøraktivitet alene og skyldes nok i hvert fall delvis endringer i artens vandringsmønster utenom hekkesesongen.

Nattheigre *Nycticorax nycticorax* (4, 15, 2)

2017 ØSTFOLD: 3K Søndre grav, Fredrikstad 16.5* (F) (*A. Larsen mfl.).

AKERSHUS: 3K+ Jørholmen, Nordre Øyeren, Fet 21.5 (E. Hobøl).

(Sørlige Eurasia fra Den iberiske halvøy til Japan, også store deler av Afrika samt Nord- og Sør-Amerika; europeiske fugler overvintrer

hovedsakelig i Afrika sør for Sahara). Fuglen fra Østfold kunne aldersbestemmes på grunnlag av gode bilder som viste detaljer i vinger og nebb tydelig. Fuglen fra Akershus ble derimot ikke fotografert og også sett ganske flyktig. Alder for denne lar seg derfor ikke fastslå lenger enn til 3K+. Det kan heller ikke utelukkes at det var samme individ, men observasjonene teller likevel som separate funn. Dette var for øvrig første funn av nattheigre i Akershus. Fra våre nærmeste naboland foreligger ett funn fra Danmark i begynnelsen av juni, mens Sverige står uten funn av arten i 2017.

Kuheigre *Bubulcus ibis* (0, 7, 0)

2017 HORDALAND: 2K+ Folkedal, Granvin 1.–2.1* (F) (G. Brekke).

(Alle verdensdeler, i Europa stort sett rundt Middelhavet og Det kaspiske hav, men i spredning nordover). Dette dreier seg om samme individ som ble sett samme sted i slutten av desember 2016. Videre skjebne for dette individet er ikke kjent.

Silkeheigre *Egretta garzetta* (1, 115/118, 7)

2017 AUST-AGDER: 2K+ Ruakerkilen, Grimstad 29.7–1.8* (F) (*T. G. Andersen mfl.).

VEST-AGDER: 1K+ Kjosbukta, Kristiansand 24.8–6.10* (F) (H. Helleseng, O. Tobiassen mfl.).

ROGALAND: 2K+ Orrevatnet & Ergavatnet, Klepp & Harvalandsvatnet, Sola 13.–21.5* (F) (*E. Ween, R. Zakariassen mfl.). 2K+ Rott, Sola 17.5 (K. M. Jekteberg). 1K div. lok. Kvitsøy, Karmøy & Haugesund 2.8–31.12* (F) (*G. Meling mfl.). 1K+ Audamotlandtjern, Hå 2.9 (E. Gjerde). 1K+ Gådå, Bjerkreim 13.10* (F) (*R. Børve mfl.).

MØRE OG ROMSDAL: 1K+ Hustadbukta, Fræna 19.8–12.9* (F) (*S. Male mfl.).

(Europa nord til England, Afrika, Sør-Asia og Australia). Forekomsten i 2017 er interessant siden den skiller seg noe fra den tidligere funnmassen. Mai, og i mindre grad oktober, har

Natthegre *Nycticorax nycticorax* er en sjelden art i Norge, med kun 21 godkjente funn til og med 2017. Fuglen på bildet dukket opp i Fredrikstad (ØF) 16. mai 2017. Den lot seg aldersbestemme til 3K grunnet gode bilder som viste detaljer i nebb og vinger godt nok. Nabofylket Akershus fikk sitt første funn av arten dette året. Foto: Per-Arne Johansen.

tradisjonelt stått for funntoppen vår og høst. I 2017 ble det imidlertid gjort kun ett funn i hver av disse periodene, ettersom fuglen på Rott på nasjonaldagen regnes som trolig samme individ som besøkte flere lokaliteter på Jæren i samme periode. Derimot ble det oppdaget fire fugler på ettersommeren fra slutten av juli til slutten av august. Det kan være naturlig å anta at dette dreier seg om fugler som har spredt seg etter endt hekkesong, og den forholdsmessig gode forekomsten i denne perioden kan muligens tas til inntekt for at hekkeområdene stadig kryper nærmere Norge. Seks funn i løpet av 2017 er en markert nedgang fra rekordåret 2016 da det ble gjort hele 15 funn. Forekomsten av arten i Norge har likevel vært relativt stabil på et høyt nivå de siste årene, ref. Figur 2. Ettersom silkehegre heller ikke gir særlige utfordringer med tanke på identifikasjon, er videre vurdering av funn overlatt til LRSK fra og med 2018. Silkehegre er påtruffet i alle fylker med unntak av Oppland og Troms. De beste fylkene for arten er Rogaland (41 funn), Vest-Agder (19) og Nordland (13).

Egretthegre *Ardea alba* (1, 190/195 til 2011, –)
2008 NORDLAND: 2K+ Seinesodden, Bodø 27.4* (F) (*J. Mathisen, T. E. Kristiansen).

(Nesten kosmopolitisk; lokal utbredelse i Europa, men sprer seg mot nord). Arten ble tatt ut av NSKFs rapporteringsliste fra og med 2012. Tidligere upubliserte funn fra 2011 og tidligere ønskes imidlertid fremdeles innsendt til komiteen.

Purpurhegre *Ardea purpurea* (6, 4, 0)
1974 ROGALAND: Ad. Gunnarshaugvatnet, Karmøy 18.5 (S. Halvorsen).

(Europa nord til Nederland og Tyskland, Afrika og sørlige Asia; europeiske fugler overvintrer i Afrika sør for Sahara). Dette funnet har tidligere ikke vært inkludert i den offisielle norske funnstatistikken, men er nå innlemmet etter at den originale beskrivelsen har blitt forelagt NSKF. Purpurhegre er overraskende sjelden her til lands, noe som gjenspeiles ved at det bare er godkjent fire funn etter at NSKF ble etablert i 1975. Rogaland er kanskje ikke uventet det beste fylket med sine fire funn. Finland fikk sitt

tolvte funn i 2017, mens Danmark hadde sitt 25. funn samme år. I Sverige, der det er gjort totalt 43 funn, var arten derimot fraværende i rapportåret.

Stork *Ciconia ciconia* (17/18 etter 1920, 111/121, 1)
1996 NORDLAND: 2K+ Saura, Meløy 30.4 (*T. Vonheim, Ø. Birkelund).
2017 HORDALAND: 2K+ Olsvik, Bergen 19.6 (F. Pedersen).

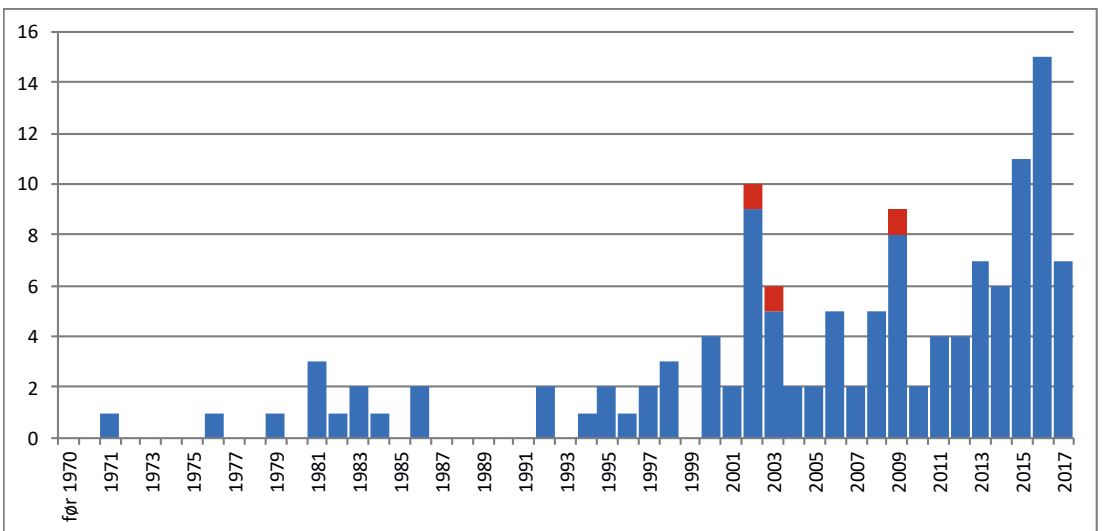
(Europa, Sentral-Asia, Nordvest- og Sør-Afrika; overvintrer hovedsakelig i Afrika sør for Sahara). Stork har, med unntak av 2001 og 2012, vært årlig i Norge siden årtusenskiftet. Antall funn har imidlertid vært lavt med i gjennomsnitt to fugler sett hvert år, og ett funn i 2017 utgjør dermed ikke noe stort avvik fra normalen. Hordaland er, kanskje noe uventet, det beste fylket for stork med totalt 14 funn siden 1920. Arten er påtruffet minst ti ganger i ytterligere seks fylker. At stork er en lett gjenkjennelig art og kapabel til lange forflytninger er avgjørende for at arten er påtruffet i samtlige fylker. Ingen andre nasjonale sjeldenheter viser en tilsvarende jevn geografisk spredning av funn over hele landet.

Bronseibis *Plegadis falcinellus* (11/13, 12/13, 2)
2017 VEST-AGDER: 1K+ Lista fyr & Slevdalsvann, Farsund 26.9* (F) (*L. Smith, A. Kvarenes, J. O. Ødegård mfl.).
MØRE OG ROMSDAL: Ad. Trettneset, Smøla ca. 3.–12.11* (F) (*J. Schrøder mfl.).

(Hekker i alle verdensdeler; de nærmeste populasjonene finnes fra Sør-Europa til Sentral-Asia). Med disse to funnene har både Vest-Agder og Møre og Romsdal tre funn hver av arten. Landets beste fylker for bronseibis er Hordaland og Nordland, begge med tre funn av fire individer. Bronseibis har vist en markant økning i forekomst i Nord-Europa de senere årene. I Sverige ble det sett tre fugler i 2017 og arten er der, som i Danmark, nå tatt ut av den nasjonale sjeldenhetslisten. I Norge er det gjort elleve funn i løpet av de siste ti årene, og sett i lys av utviklingen i våre naboland er det liten grunn til å tro at dette er en forbigående trend.

Denne 1K silkehegren *Egretta garzetta* var en skikkelig longstayer! Den dukket opp 2. august 2017 i Rogaland og ble sett på en rekke lokaliteter i Karmøy, Haugesund og Kvitsøy kommuner ut året. Foto: Bjørn Mo.

Figur 2. Norske funn av silkehegre fordelt på år. Blå farge angir funn og rød farge individer i de tilfeller der mer enn én fugl ble sett sammen. Norwegian records of Little Egret by year.

Skjestork *Platalea leucorodia* (7/22, 20/38, 1)
2017 VEST-AGDER: Ad. Vågsvollvåien, Farsund
1.6 (*G. Gundersen, A. López, R. Piculo).
ROGALAND: Ad. Grudavatnet & Orre-
osen, Klepp 27.–29.5* (F) (F. Nilsen,
K. Vevatne mfl.).

(Spredt i Europa fra Atlanterhavet til Det kaspiske hav og videre østover til Stillehavs-
kysten; europeiske fugler overvintrer rundt
Middelhavet og i Nord-Afrika). Fuglen som rastet
kort på Lista 1. juni antas å være samme individ
som holdt seg på Jæren tre dager i slutten av mai.
Med dette funnet er skjestork nå påtruffet åtte
ganger i Norge etter årtusenskiftet. Av disse har
syv vært vår- og forsommerfunn. Med unntak av
en 2K-fugl som ble sett i Tønsberg og Fredrikstad
i juni 2011 stammer alle disse fra Vest-Agder og
Rogaland. Det er derfor naturlig å anta at det
dreier seg om fugler på forlenget vårtrekk fra de
nærmeste hekkeområdene på sørsiden av Nord-
sjøen. Av eldre funn dominerer derimot høst-
funn, i mange tilfeller mindre flokker. Geografisk
er disse funnene mer spredt, noe som kan tyde
på en annen, muligens mer østlig, herkomst.

Svartglente *Milvus migrans* (4, 121/122 til 2013, –)
2007 FINNMARK: 2K+ Loken, Sør-Varanger
22.6 (B. Casslén).
2013 NORDLAND: 2K+ Solbakken, Selsøya,
Rødøy 28.7* (F) (T. Kvalnes, H. Pärn).

(Nesten hele Eurasia, Afrika og Australia; de
fleste europeiske fugler overvintrer i Afrika
sør for Sahara). Arten ble tatt ut av NSKFs
rapporteringsliste fra og med 2014. Tidligere
upubliserte funn fra 2013 og tidligere ønskes
imidlertid fremdeles innsendt til komiteen.

Steppehauk *Circus macrourus* (23, 146 til 2013, –)
2011 TROMS: 2K Lakselvdalhøgde, Balsfjord
24.6* (F) (J. G. Kristiansen).
2013 VEST-AGDER: 2K Søgnejordet, Søgne
4.5* (F) (H. V. Løkken, B. Mørkve-
Simonsen). 1K Vågsvollmarka, Farsund
3.9* (F) (*G. Gundersen, J. Langbråten).
SØR-TRØNDELAGE: Ad. ♂ Orkelsjøen,
Oppdal 11.7* (F) (E. Sørensen).

(Steppeområder fra Svartehavet og videre øst-
over til Sentral-Asia; overvintrer hovedsakelig
i Midtøsten, India samt Afrika sør for Sahara).
Arten ble tatt ut av NSKFs rapporteringsliste fra
og med 2014. Tidligere upubliserte funn fra
2013 og tidligere ønskes imidlertid fremdeles
innsendt til komiteen.

Enghauk *Circus pygargus* (2, 88, 2)
2017 AKERSHUS: Ad. ♂ Hellesjøvannet,
Aurskog-Høland 19.–20.5* (F) (*T. Grønn,
*M. Hundeide).
VESTFOLD: Ad. ♂ Borrevannet, Horten
20.5* (F) (H. A. Johansen, Ø. Mortensen,
E. Strøm).

(Europa nord til Danmark og Sørøst-Sverige
og videre østover til Sentral-Asia; overvintrer i
Afrika sør for Sahara og India). De to funnene
fra 2017 passer fint inn i den totale norske funn-
massen. Som vist i figur 3 er enghauk en klassisk
mai-art i Norge, med en tydelig topp i midten
av måneden. Mediandato for de totalt 78 vår-
funnene er 15. mai. Årets funn var det tiende
fra Borrevannet som dermed er en av de aller
beste lokalitetene i Norge for enghauk. Også
Hellesjøvannet har hatt besøk av arten tidligere:
en voksen hann 31. mai 2007.

Ubestemt skrikørn *Aquila pomarina/clanga* (0, 2, 0)
2000 TELEMARK: Ad. Jomfruland, Kragerø 23.9
(T. Fjesme, B. Kjellemyr, J. H. Magnussen
mfl.).

De sjeldne *Aquila*-ørnene har tradisjonelt hatt et
meget trangt nåløyne å passere for å bli publisert
som godkjent av NSKF, ikke minst gjelder det funn
av udokumenterte fugler. Denne voksne fuglen
fra Jomfruland ble imidlertid sett godt på nært
holdt av flere erfarne observatører. Den innsendte
beskrivelsen er også meget detaljert og utelukker
etter NSKFs vurdering alle potensielle forvekslings-
arter utenom de to skrikørn-artene. Det eneste
andre godkjente funnet av ubestemt skrikørn i
Norge er en 3K-fugl fra Vest-Agder i september
2010. Den fuglen hadde i likhet med fuglen fra
Jomfruland et utseende som stemmer best med
småskrikørn *A. pomarina*, men ev. hybrid med
storskrrikørn *A. clanga* lar seg ikke utelukke.

Denne bronseibisen Plegadis falcinellus hadde tilhold på Trettneiset, Smøla (MR) 3.–12. november 2017. Funnet er det tredje i Møre og Romsdal. Foto: Jon Helle.

Steppeørn *Aquila nipalensis* (1, 7, 0)

2009 FINNMARK: 3K Grense Jakobselv, Sør-Varanger 22.6* (F) (C. Le Guyader, E. Le Guyader).

2017 AUST-AGDER: 3K+ Nævesdal, Arendal 5.1* (F) (Y. Wehus).

(Fra Kaukasus øst til nordlige Kina; den vestlige underarten *orientalis* overvintrer i Øst-Afrika). Steppeørna fra 2017 ble oppdaget på et viltkamera og bare sett flyktig av observatøren. Ut fra bildene av den sittende ørna er det ingen tvil om art, men alder lar seg ikke bestemme med sikkerhet. Fjærdrakta ser imidlertid lik ut som på fuglen fra Karmøy i november 2016, og med tanke på artens sjeldenhet i Norge er det NSKFs vurdering at det trolig dreier seg om samme individ. Dette er første funn av steppeørn i Aust-Agder. Fuglen fra Sør-Varanger i 2009 dreier seg om samme individ som tidligere er publisert fra Lebesby i august samme år. Denne observasjonen teller derfor ikke som et nytt funn.

Aftenfalk *Falco vespertinus* (16, 175/177, 5)

2017 VEST-AGDER: 1K Sangvik, Søgne 25.–28.9* (F) (*H. Trygland, O. Tobiassen mfl.). 1K Borhaug, Farsund 28.9* (F) (B. Grimsby mfl.). 1K Slevdalsvann, Farsund 19.10 (T. B. Vestøl).
ROGALAND: 1K Årstad, Sokndal 30.9*

(F) (J. S. Birkeland, F. Tønnesen mfl.).

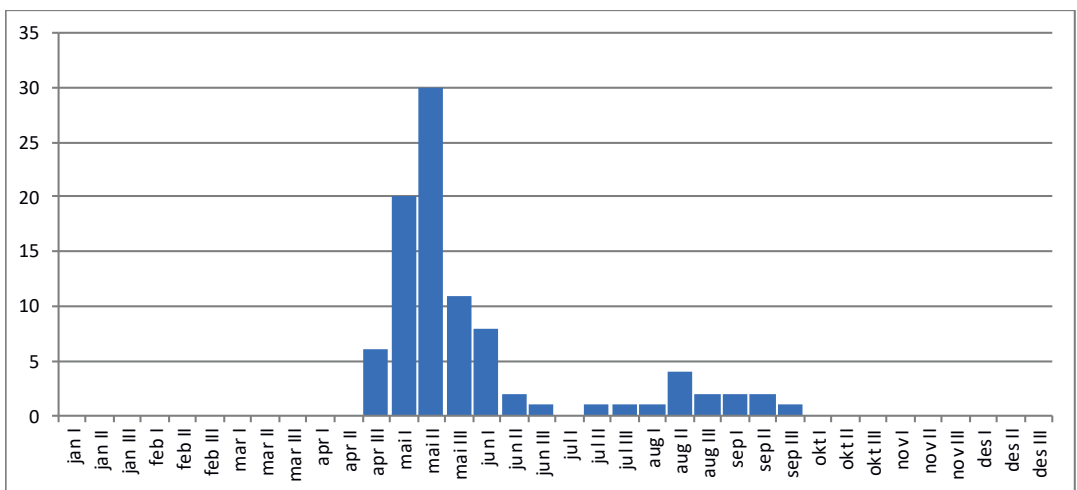
NORD-TRØNDELAG: 2K ♂ Engstad, Skogn, Levanger 25.–30.5* (F) (*T. Reinsborg mfl.).

(Øst-Europa og Asia; overvintrer i sørlige Afrika). Fem funn er over gjennomsnittet for arten det siste tiåret. Forekomsten i Norge viser tydelige toppe i forbindelse med trekkperiodene og kulminerer i hhv. slutten av mai på våren og slutten av september på høsten. Fire av årets funn passer godt inn i dette funnmønsteret, mens fuglen fra Lista 19. oktober sammen med en fugl fra samme sted og dato i 1986 er det seneste høstfunnet noensinne. Årets forekomst var også typisk med hensyn til alder på fuglene. Ettårige fugler står for en stor del av de sikkert aldersbestemte individene på våren, mens juvenile fugler dominerer på høsten, særlig mot slutten av september og inn i oktober.

Maskerikse *Porzana carolina* (0, 0, 1)

2017 ØSTFOLD: 2K+ ♂ Grindholmen, Kurefjorden, Råde 9.–24.6* (L) og 30.7–13.8* (F) (*A. Dyresen, *B. W. Penk, *N. N. Penk mfl.).

(Nord-Amerika; overvintrer fra sørlige USA, gjennom Sentral-Amerika til nordlige Sør-Amerika). Ny art for Norge! Maskeriksas sang er forståelig nok ikke noe som ligger nært i minne for norske

Figur 3. Norske funn av enghauk fordelt på tidagersperioder. Norwegian records of Montagu's Harrier by ten-day period.

Aftenfalk Falco vespertinus 2K hann Engstad, Skogn (NT) 28. mai 2017. Denne 2K-hannen hadde tilhold på lokaliteten i seks dager i slutten av mai. Dette er et ganske typisk funn i Norge, der vi ser tydelige topper i trekk-tidene i slutten av mai og slutten av september. Foto: Bjørn Rangbru.

fuglekikkere. Den ukjente sangen ble først hørt, og lydopptak gjort, natt til 9. juni. Imidlertid var det ikke før to netter senere at den fikk den oppmerksomheten den fortjente, og det drøydde enda et par dager før riktig identifikasjon var klar. Etter dette ble fuglen hørt syngende i nærmere to uker og dro et stort publikum fra Norge og våre nærmeste naboland. Siste dato den ble hørt syngende var 24. juni, og ingen hadde til da sett fuglen. Det endret seg imidlertid den 30. juli da fuglen ble sett næringsøkende i sivkanten på samme lokalitet av flere observatører. Etter dette ble den sett mer eller mindre daglig frem til 13. august. Fra våre naboland foreligger tre funn av syngende fugler fra Sverige, ett fra 1966 og to fra 1987. Både Danmark og Finland mangler funn av arten, mens det er gjort ett funn på Island i slutten av april 2011. I Storbritannia er maskeriksa mer regelmessig forekommende med 20 funn til og med 2017. Flertallet av disse dreier seg om høstfunn.

Ny art for Norge! En syngende maskerikse *Porzana carolina* ble oppdaget i Kurefjorden, Råde (ØF) 9. juni 2017. Den ble så hørt syngende fram til 24. juni, og forsvant tilsynelatende uten at noen hadde sett den. Den 30. juli ble den imidlertid sett næringsøkende i sivkanten, og ble så sett nesten daglig fram til 13. august. Videograb fra 31. juli: Tommy A. Andersen.

er det nå totalt seks funn av sibirlo dette året, hvilket er ny årsrekord. Møre og Romsdal står dermed med 15 godkjente funn, bare slått av Rogaland med 22 funn. Samtlige funn fra Møre og Romsdal er gjort på Smøla fra og med 2006. Flere av disse har holdt seg på øya over lengre tid og spill har også blitt observert ved enkelte anledninger. Kan det tenkes at arten vil gjøre hekkeforsøk på øya? Fuglen fra Ekofisk er for øvrig første funnet av sibirlo fra havområdene, mens fuglen fra Lista i 2015 regnes som trolig samme individ som allerede er publisert fra Kviljo- og Nordhasselsanden senere samme måned.

Sibirlo *Pluvialis fulva* (2/3, 69/72, 4/5)

- 2011 MØRE OG ROMSDAL: Ad. ♂ Røkmyra, Smøla 27.–29.6* (F) (*T. H. Hansen mfl.).
- 2012 MØRE OG ROMSDAL: 2K+ Frostadheia, Smøla 12.–13.6* (F) (E. L. Dahl).
- 2013 MØRE OG ROMSDAL: Ad. ♂ Toppmyran, Smøla 14.7* (F) (*T. H. Hansen, E. L. Dahl).
- 2015 VEST-AGDER: Ad. ♂ Haugestranda, Farsund 15.6* (F) (K. Olsen).
- 2017 VEST-AGDER: Ad. Vesthassel & Lista fyr, Farsund 30.7.–2.8* (F) (*T. Bentsen mfl.).
HORDALAND: 2 ad. Herdla, Askøy 3.–4.7* (F) (*E. Frantzen mfl.).
MØRE OG ROMSDAL: Ad. ♂ Moldvassheia, Smøla 27.5* (F) (*T. A. Olsen, K. S. Olsen).
HAVOMRÅDENE: Ad. Ekofisk Z, Nord-sjøen 7.8 (H. Hveding).

(Sibir fra Jamal og østover til vestlige Alaska; overvintrer fra Øst-Afrika til Stillehavet). Fire funn i 2017 er nokså nøyaktig på gjennomsnittet for det siste tiåret. Det årlige gjennomsnittet blir også hevet av de tre eldre funnene fra Smøla som presenteres her. Med et nytt funn fra 2011

Kanadalo *Pluvialis dominica* (0, 20, 1)

- 2017 ROGALAND: Ad. Kolnes, Sola 7.–9.9* (F) (*B. Mo mfl.).

(Alaska og arktisk Canada; overvintrer i sørlige Sør-Amerika). Fuglen holdt seg sammen med en flokk heilo *P. apricaria*. I så måte en opptreden som tilsvarer mange av funnene fra Storbritannia, der høstfunn av kanadalo i heiloflokker er såpass regelmessig at arten ble tatt av den nasjonale sjeldenhetslisten fra og med 2006.

Ubestemt sibir-/kanadalo *Pluvialis fulva/dominica* (0, 13, 0)

- 2012 MØRE OG ROMSDAL: 2K ♂ Røkmyra, Smøla 8.–9.6* (F) (*H. Olsvik mfl.).

Sibirlo *Pluvialis fulva* Herdla, Askøy (HO) 3. juli 2017. Med fire funn i Norge dette året fikk man en forekomst som er gjennomsnittlig. Foto: Lars Johan Ermland.

Kanadalo *Pluvialis dominica* Kolnes, Sola (RO) 8. september 2017. Årets eneste funn i Norge. Foto: Bjørn Mo.

Denne fuglen er rapportert som sibirlo, men NSKFs vurdering av foreliggende dokumentasjon er at kanadalo ikke kan utelukkes med sikkerhet. Funnet godkjennes derfor som ubestemt sibir-/kanadalo, ofte omtalt med det gamle navnet beringlo.

Hvitbrystlo *Charadrius alexandrinus* (10/14, 32/37, 1)

2017 AKERSHUS: 2K+ ♀ Årnestangen, Nordre Øyeren, Rælingen 1.5* (F) (M. Pylti).

(Spredt utbredelse i Europa nord til Danmark, store deler av Asia; europeiske fugler overvintrer i nordlige Afrika). Dette er det andre funnet av hvitbrystlo fra Årnestangen. Det første var en hann 25. juli 2001. Med denne fuglen er hvitbrystlo påtruffet totalt 20 ganger i de kystnære områdene av Sørøstlandet. Det er like mange funn som er gjort på Sørvestlandet, men flere av funnene derfra er fra 1800-tallet da arten ble funnet hekkende på Jæren.

Steppelo *Charadrius veredus* (0, 0, 1)

2017 NORDLAND: Ad. ♂ Røstlandet, Røst 29.6–1.7* (F) (*G. Gundersen, O. Heggøy mfl.).

(Mongolia og Nordøst-Kina; overvintrer i Australia). Ny art for Norge! Fra tidligere foreligger kun ett funn av denne sentralasiatiske slektningen av rødbrystlo *Ch. asiaticus* fra Vest-Palearktis: en voksen hann ved Alajoki i Finland 25. mai 2003. I tillegg kan det nevnes at en hann ble samlet inn på kysten av Vest-Grønland i slutten av mai 1948. Med andre ord er steppelo kapabel til å overskyte hekkeområdene med god margin. Ettersom disse tre vestlige funnene alle er gjort i nordlige områder kan det være verdt å bite seg merke i de avgjørende karakterene for å skille steppelo fra rødbrystlo. Voksne hanner av steppelo lar seg relativt enkelt skille fra rødbrystlo på kun svak mørk isse og diffus overgang mellom hvit strupe og rødlig bryst. Hunner og ungfugler er mer snarlike, men mangler rødbrystloens markerte hvite vingebånd og har brunlige undervinger i motsetning til hvite hos rødbrystlo.

Rødstrupesnipe *Calidris ruficollis* (0, 5, 1)

2017 ROGALAND: Ad. Nærlandsstranda, Hå 6.7* (F) (S. Lode).

(Nordøst-Sibir fra Tajmyr til Beringstredet; overvintrer fra India til Australia). Samtlige norske funn av arten er gjort i Rogaland: ett på Karmøy og resten på Jæren. Utenom ungfuglen fra samme lokalitet 23. september 2016 er alle funnene gjort i en relativt snever tidsperiode fra 27. juni til 19. juli. Også Norges andre rødstrupesnipe ble funnet på Nærlandsstranda, som dermed står for halvparten av de norske observasjonene.

Bonapartesnipe *Calidris fuscicollis* (1, 55/59, 1)

2017 NORDLAND: Ad. Røstlandet, Røst 15.–19.7* (F) (*K. E. Vedahl, S. Baines mfl.).

(Alaska og arktisk Canada; overvintrer i sørlige Sør-Amerika). Bonapartesnipe har blitt sett i Norge hvert år siden 2001 og kan nok dermed regnes som en forventet årlig art. Dog er det flere av disse årene som, i likhet med 2017, har hatt kun ett funn. Funnfrekvensen det siste tiåret, med i gjennomsnitt to funn i året, har vært noe lavere enn de første årene etter årtusenskiftet da det årlige gjennomsnittet lå nærmere fire fugler. Funntoppen inntreffer i siste halvdel av juli, noe som stemmer bra med årets fugl fra Røst.

Rustsnipe *Calidris subruficollis* (2, 73/77, 3)

2017 MØRE OG ROMSDAL: Ad. Male, Fræna 13.–15.6* (F) (*G. Gaarder, J. B. Jordal mfl.). 1K Male, Fræna 8.–9.9* (F) (*T. H. Hansen, J. O. Bratset, F. H. Larsen mfl.). NORDLAND: 1K Kvalvåg, Røstlandet, Røst 13.9* (F) (S. Baines).

(Nordøst-Sibir, Alaska og arktisk Canada; overvintrer i sørlige Sør-Amerika). De tre funnene i 2017 utgjør et nokså typisk år for arten både med hensyn til geografisk spredning, funndatoer og antall funn. Til sammenlikning ble det gjort seks funn i Danmark samme år, hvilket var ny årsrekord der.

Et høyst uventet førstefunn: Steppelo Charadrius veredus Røstlandet, Røst (NO) 30. juni 2017. Foto: Oddvar Heggøy.

Rødstrupesnipe Calidris ruficollis Nærlandsstranda, Hå (RO) 6. juli 2017. Lokaliteten står for halvparten av de seks norske funnene, som alle er fra Rogaland fylke. Foto: Sigmar Lode.

Polarsvømmesnipe *Phalaropus fulicarius*

(17 etter 1950, 109/157 til 2008, –) utenom Svalbard, Jan Mayen og de arktiske havområder
2007 NORDLAND: 1K+ Andenes havn, Andøy 28.12 (E. Bergersen).

(Sirkumpolar i høyarktisk sone; overvintrer pelagisk i det sørlige Atlanterhavet og Stillehavet). Arten ble tatt ut av NSKFs rapporteringsliste fra og med 2009. Tidligere upubliserte funn fra 2008 og tidligere ønskes imidlertid fremdeles innsendt til komiteen.

Tereksnipe *Xenus cinereus* (1/4, 42/43, 1)

2017 NORD-TRØNDELAGE: 2K+ Lundleiret, Steinkjer 22.5* (F) (E. Moen).

(Fra den europeiske delen av Russland til Stillehavet; overvintrer i kystområder i Afrika, Asia og Australia). Et for Norge nokså typisk funn av arten. Tereksnipe var en ekstrem sjeldenhet her til lands i forrige århundre, men fikk et kraftig oppsving i antall funn fra omkring tusenårsskiftet. Toppårene 1999 og 2000 hadde hhv. seks og fem funn av arten. Siden den gang har funnfrekvensen igjen vært nedadgående, noe som trolig kan tilskrives en nedgang i bestanden i de nærmeste hekkeområdene i Finland og Nordvest-Russland.

Gulbeinsnipe *Tringa flavipes* (1, 23, 1)

2017 TROMS: Ad. Tisnes, Tromsø 20.5* (F) (*A. K. Gaasland, O. M. Toften).

(Nord-Amerika; overvintrer fra sørlige USA til Sør-Amerika). Dette er det tredje funnet av gulbeinsnipe i Troms, som dermed deler andreplassen i fylkesoversikten sammen med Nord-Trøndelag og Vest-Agder. Rogaland med totalt åtte funn er det beste fylket for arten. Tidsmessig er dette en typisk observasjon ettersom siste halvdel av mai og første halvdel av juni står for majoriteten av de norske funnene. Også i Danmark ble det gjort ett funn i 2017, mens Sverige står uten funn dette året.

Langnebbekkasinsnipe *Limnodromus*

scolopaceus (3, 14, 1)

2017 SØR-TRØNDELAGE: Ad. Søraker, Bjugn 26.–27.5* (F) (*J. Søraker mfl.).

(Nordøst-Sibir, Alaska og Nordvest-Canada; overvintrer fra sørlige USA til Sentral-Amerika). Dette er første funn av arten i Sør-Trøndelag. Med moderate 18 funn i Norge er det vanskelig å trekke bastante konklusjoner ut fra funnmønsteret, men en liten funntopp i månedsskiftet mai/juni kan anes. I Danmark dukket det opp en langnebbekkasinsnipe i Vadehavet 10. juni og det antas at det var samme fugl som ble sett i nærheten i slutten av juli; det 16. funnet for Danmark. Også Sverige hadde ett funn i 2017, en voksen fugl ved Uknö, Småland 21. mai som utgjorde det 26. funnet i landet.

Rosenmåke *Rhodostethia rosea* (3, 19, 0)

utenom Svalbard, Jan Mayen og de arktiske havområder

2016 HORDALAND: 1K ptS Vinappen, Fedje 15.10 (F. Falkenberg).

(Nordøst-Sibir, spredt på Grønland og i Canada). Denne ungfuglen utgjør første funn av rosenmåke i Hordaland. Fra tidligere foreligger kun ett funn av en 1K-fugl fra fastlandet: en fugl som trakk forbi Mølen, Vestfold 27. oktober 2009. Dette er også de to eneste oktoberfunnene fra Norge. Slutten av oktober er også en god tid for å se dvergmåke *Hydrocoloeus minutus* på direkte trekk over havet. Disse to artene kan fremstå ganske like i ungfugldrakt og nøyaktig beskrivelse av detaljer i vinge-, stjert- og hode-tegninger kreves for at udokumenterte funn godkjennes for inkludering i den offisielle funnlisten.

Ismåke *Pagophila eburnea* (59/62, 40, 2)

utenom Svalbard, Jan Mayen og de arktiske havområder

2013 MØRE OG ROMSDAL: 1K Isingvågen, Svanvika, Eide 29.–30.11* (F) (*E. Sørensen, F. Grønningsæter mfl.).

2017 NORDLAND: 2K Andenes, Andøy 30.1–1.2* (F) (*R. Schonewille, J. Stenersen).
FINNMARK: Ad. Slettnes, Gamvik 6.5* (F) (*M. Rantala, K. Eischer).

Denne rustsnipa *Calidris subruficollis* besøkte Male, Fræna (MR) medio juni 2017. Foto: Frank Grønningsæter.

Første funn i Sør-Trøndelag av langnebbekkasinsnipe *Limnodromus scolopaceus*! Denne fuglen tilbrakte to dager i slutten av mai 2017 på Søraker, Bjugn (ST). Foto: Jon Helle.

(Sirkumpolar i høyarktisk sone). Ungfuglen fra Eide i 2013 utgjør det sjette funnet av arten i november/desember 2013. Seks funn på fastlandet dette året er en klar bestenotering. Fuglen fra Andenes utgjør et nokså typisk funn siden ungfugler nord for Trondheimsfjorden i perioden november til mars står for en stor del av funnene i nyere tid. Fuglen fra Slettnes i begynnelsen av mai er derimot meget uventet ettersom voksne fugler er mer uvanlige å se på fastlandet og i tillegg burde være på hekkeplass på denne tiden av året. Forekomsten av ismåke i Norge har vært relativt stabil etter at NSKF ble opprettet i 1975. En svak økning i antall funn etter årtusenskiftet kan nok i stor grad tilskrives økt observatøraktivitet og teknologisk utvikling som tillater at flere fugler blir dokumentert med bilder. Ser man på det store antall funn fra eldre tider er det likevel liten tvil om at arten må ha forekommet mer regelmessig tidligere.

Lattermåke *Larus atricilla* (0, 6, 1)

2017 VEST-AGDER: Ad. Midthassel, Farsund 19.–20.5* (F) (*T. B. Vestøl mfl.).

(Østkysten av Nord-Amerika sør til Mexico; overvintrer langs kysten fra Nord-Amerika til nordlige Sør-Amerika). Ei 2K lattermåke ble sett på Lista, og senere på Jæren, i slutten av mai 2015. Med tanke på artens sparsomme forekomst i Norge og Norden for øvrig, og ettersom datoene er ganske sammenfallende kan det ikke utelukkes at dette dreier seg om et returnerende individ. Observasjonene i 2015 og 2017 regnes likevel som «mulig samme» individ, dvs. at årets fugl regnes som et nytt funn.

Ringnebbmåke *Larus delawarensis* (0, 60, 1)

2017 ROGALAND: 2K Skeisvatnet, Haugesund 20.3–5.4* (F) (*B. O. Høyland mfl.).

(Nord-Amerika; overvintrer hovedsakelig fra USA til Sentral-Amerika og Karibia). Urbane lokaliteter langs kysten mellom Bergen og Egersund står for omtrent halvparten av de norske funnene av ringnebbmåke. Årets funn ligger midt i denne leia. 2K-fugler utgjør også en stor del av disse funnene, så fuglen fra Haugesund passer med andre ord godt inn i det etablerte funnmønsteret.

Amerikagråmåke *Larus smithsonianus* (0, 0, 1)
2017 ROGALAND: 3K Opstad, Nærbø, Hå 24.–27.4* (F) (*S. Lode mfl.).

(Nordlige Nord-Amerika; overvintrer sør til Mellom-Amerika). Ny art for landet! Amerika-gråmåke har også tidligere vært på listen over arter påtuffet i Norge i form av to udokumenterte fugler fra Finnmark. Imidlertid er variasjonen hos gråmåke *L. argentatus* så stor at NSKF har satt et absolutt krav til dokumentasjon i form av gode fotografier både sittende og i flukt for at funn kan anses å være tilstrekkelig dokumentert. Av fuglen fra Nærbø finnes det flere gode bilder slik at alle avgjørende karakterer for å skille den fra mørke gråmåker, bl.a. meget mørk stjert, vatring på både over- og undersiden, generell fargetone på undersiden, hode-tegninger og generelle proporsjoner og jizz anses å være veldokumentert. Bildene har også vært forelagt ekspertise i inn- og utland uten at noen har kunnet sette fingeren på avgjørende karakterer som skulle tale imot identifikasjon som amerikagråmåke. NSKF har derfor etter grundig overveielse valgt å publisere dette som det første tilstrekkelig dokumenterte funnet av denne subtile arten i Norge og Skandinavia for øvrig.

Dvergterne *Sternula albifrons* (–, 40/43 etter 2003, 3)

2017 AKERSHUS: Ad. Årnestangen, Nordre Øyeren, Rælingen 30.5* (F) (*E. Hobøl mfl.).

TELEMARK: Ad. Stråholmen, Kragerø 18.5* (F) (B. Kjellemyr).

ROGALAND: Ad. Orrevatnet, Klepp 12.5* (F) (*O. Njå mfl.).

(Store deler av Europa og østover til Sentral-Asia; europeiske fugler overvintrer langs vestkysten av Afrika, særlig ved Guineabukta). Til tross for at dvergterne har hekkebestander langs Nordsjøens sørlige kyster er forekomsten i Norge stabil på et lavt nivå. Tre funn i løpet av rapportåret er nokså nøyaktig på gjennomsnittet etter at arten ble tatt inn på NSKF-listen fra og med 2004. Årets geografiske fordeling med to av tre funn på Sørøstlandet avviker noe fra forekomsten i

Lattermåke *Larus atricilla* Midthassel, Farsund (VA) 20. mai 2017. Funnet er det sjuende i Norge. Kanskje var det samme fugl som besøkte Lista og Jæren i 2015, da som en 2K-fugl. Likefullt regnes funnet fra 2017 som et nytt individ. Foto: Morten Vang / fuglefoto.net.

Amerikagråmåke *Larus smithsonianus* Opstad, Nærbø, Hå (RO) 26. april 2017. Dette er første funn av arten i Norge og Skandinavia! Foto: Morten Kersbergen.

denne perioden ettersom 2/3 av funnene etter 2003 har blitt gjort på Sørvestlandet.

Sandterne *Gelochelidon nilotica* (4/7, 11, 1)

2017 SØR-TRØNDELAG: 3K Innstrandfjæra, Ørland 8.–11.7* (F) (*H. Dahlby mfl.).

(Nesten kosmopolitisk, men svært lokal utbredelse på alle kontinenter, hekker nærmest i Danmark; europeiske fugler overvintrer i Afrika). Nok et funn av arten fortsetter den sterke trenden fra de senere årene. Dette funnet utmerker seg på flere måter. Det er første funn av arten i Sør-Trøndelag og samtidig det nordligste funnet i Norge. Med sitt fire dager lange opphold er det også den mest stabile sandterna i Norge noensinne, hvilket tillot en rekke observatører å stifte bekjentskap med arten. Det relativt sett langvarige oppholdet resulterte også i en lang rekke foto av høy kvalitet, noe som igjen tillot aldersbestemmelse til 3K. Dette er første gang ei sandterne er sikkert bestemt til denne alder i Norge.

Rovterne *Hydroprogne caspia* (–, 52/60 etter 2003, 4)

2017 AKERSHUS: Ad. Svetlet, Nordre Øyeren, Fet 16.–18.5* (F) (*S. Rix mfl.). Ad. Årnestangen, Nordre Øyeren, Rælingen 29.6* (F) (E. Nyhus). VESTFOLD: Ad. Møringa, Horten 24.5 (K. A. Monrad). Ad. Store Færder, Tjøme 17.7 (S. Eide).

(Europa, Afrika, Asia, Australia og Nord-Amerika, nærmeste hekkebestand ved Østersjøen; europeiske fugler overvintrer hovedsakelig i Vest- og Sentral-Afrika). Kun fire funn i 2017 er en betydelig nedgang fra rekordåret 2016, og også færre enn gjennomsnittet de siste årene. Akershus og Vestfold er landets beste fylker for arten, med hhv. 13 og 14 funn etter at arten ble tatt inn på NSKF-listen fra og med 2004. Funnbildet for rovterne i Norge har ingen klare toppe, men viser en nokså jevn forekomst fra midten av mai og ut juli. Årets forekomst passer bra i dette bildet. Rovterne er meget iøynefallende og kan knapt forveksles med andre arter, verken rastende eller på trekk. På den bakgrunn, og

med tanke på at arten hekker i våre nærmeste naboland, er arten tatt ut av NSKF-listen igjen fra og med 2018. Videre kvalitetssikring av norske funn overlates dermed til LRSK.

Hvitkinnsvarterne *Chlidonias hybrida* (0, 7/9, 1)

2017 VESTFOLD: Ad. Store Færder, Tjøme 3.6 (A. Hangård, G. F. Karlsen).

(Sør-Europa, Asia, Australia samt Sør- og Øst-Afrika; europeiske fugler overvintrer i Afrika). Dette funnet utgjør, sammen med en fugl fra Horpestadvatnet på Jæren i 2003, det tidligste funnet i Norge. Ikke uventet er det gjort flere funn av denne sørlige og østlige arten i de øvrige nordiske landene enn i Norge. Danmark har 44 funn, Sverige 23 funn og Finland 14 funn, men utover fuglen fra Store Færder foreligger kun ett funn fra Danmark fra rapportåret. I forbindelse med vurderingen av årets funn ble også samtlige tidligere funn av arten i Norge tatt opp til ny vurdering, mer om dette kan finnes lenger bak i denne rapporten.

Hvitvingesvarterne *Chlidonias leucopterus* (2, 71/79, 4)

2017 VESTFOLD: Ad. Store Færder, Tjøme 6.8 (F. Kræmer). SØR-TRØNDELAG: 3K+ Gaulosen, Melhus 4.7 (S. Gjelle, A. Stavne). 3K Grandefjæra og Døsvika, Ørland 5.–11.7* (F) (*S. Gjelle, S. Melum, A. Stavne mfl.). NORD-TRØNDELAG: Ad. Lømsen, Steinkjer 10.6* (F) (*A. Vanebo mfl.). FINNMARK: Ad. Vardø havn, Vardø 25.–27.8* (F) (T. Amundsen, E. Taranger mfl.).

(Øst-Europa, Sentral- og Øst-Asia; overvintrer i Afrika, Sørøst-Asia og Oseania). Fuglen fra Gaulosen 4. juli regnes som trolig samme individ som dukket opp på Ørland dagen etter. Disse observasjonene regnes derfor som ett funn. Som typisk for denne arten er også årets funn vel spredt geografisk. Fra tidligere er det gjort fem funn i Finnmark, deriblant fra Slettnes. Årets funn er dermed ikke det nordligste, men som en kuriositet kan det nevnes at det er det østligste funnet av hvitvingesvarterne i Norge.

*Det eneste funnet av sandterne *Gelochelidon nilotica* i Norge i 2017 er fra Ørland (ST) i juli. Funnet var det første i fylket og det nordligste i Norge. Foto: Harald Dahlby.*

*Denne hvitvingesvartterna *Chlidonias leucopterus* ble sett på flere lokaliteter i Sør-Trøndelag i juli 2017, her fotografert i Døsvik, Ørland av Harald Dahlby 11. juli.*

Mongolturteldue *Streptopelia orientalis*

(2, 19, 3)

2017 ROGALAND: 2K Nese, Klepp 1.1–14.3* (F) (A. Nese mfl.). 2K+ Orreparken, Klepp 17.–18.5* (F) (*G. Kristensen mfl.). SØR-TRØNDELAG: 1K Smågevatnet, Hitra ca. 21.11–1.12* (F) (*E. Brendboe mfl.). 1K Gaulosen, Melhus 23.–31.12* (F) (B. Rønning).

(Store deler av Asia fra Ural til Korea og Japan, sør til India, Myanmar og Indokina; overvintrer i India, Kina og Sørøst-Asia). Fuglen fra Nese er samme individ som ble ringmerket ved Revtangen ornitologiske stasjon i desember 2016. Denne teller derfor ikke som et nytt funn. Fuglen fra Orreparken i mai hadde derimot tilsynelatende ikke ring og er således et annet individ. De to fuglene fra Sør-Trøndelag på forvinteren viste distinkte forskjeller i fjærdrakten og er dermed to ulike individer. Totalt fire ulike individer i 2017 er ny årsrekord foran 2012 og 2016, som begge hadde funn av tre individer. Mongolturteldue viser en tydelig økende forekomst i Norge og har, med unntak av 2009 og 2011, vært årlig siden 2003. Totalt 15 funn i denne perioden står i sterk kontrast til kun fire godkjente funn frem til og med 2002. NSKF har inntil videre bestemt seg for å publisere alle funn uten underart, men med målsetning om å gjennomføre en helhetlig vurdering av norske funn i nær fremtid.

Alpeseiler *Apus melba* (2, 16, 0)

2015 VESTFOLD: 2K+ Torstrand, Larvik 23.5 (T. E. Høgsås).

(Middelhavsområdet og østover til Himalaya samt sørlige Afrika; overvintrer i Afrika og India). Fra tidligere er det publisert ett funn av alpeseiler fra 2015, fra Ryen, Kristiansand 20. september. Kun én gang tidligere er det gjort to funn i løpet av et år. Det var helt tilbake i 1982 da arten ble sett på Karmøy 26. april og Runde 3.–4. oktober. Vestfold har med dette totalt fem funn av alpeseiler, like mange som Rogaland. Disse to fylkene er landets beste for arten.

Ubestemt bieter/blåkinibieter*Merops apiaster/persicus* (0, 2 til 2016, –)

2013 ØSTFOLD: 2K+ Dypedal, Spjærøy, Hvaler 12.7 (S. Dahlstrøm).

Ut fra beskrivelsen er det ikke mulig å utelukke blåkinibieter med sikkerhet selv om bieter er det mest sannsynlige alternativet.

Kalanderlerke *Melanocorypha calandra* (4/5, 8, 0)

2016 FINNMARK: 2K+ Slettnes, Gamvik 19.5* (F) (E. Naudot).

(Sør- og Sørøst-Europa, Vest-Asia og Nordvest-Afrika). Dette er det første funnet av arten i Norge siden 2010 da et individ ble sett på Smøla, Møre og Romsdal i juni, og samtidig det nordligste i landet. De totalt tolv norske funnene danner ikke noe klart funnmønster verken geografisk eller sesongmessig. Arten er påtruffet i åtte fylker og funnene er fordelt fra begynnelsen av april til slutten av oktober. I Sverige, der det også er gjort tolv funn, ser man en liknende spredning fra mai til oktober. I tillegg er det gjort to vinterfunn der. Med andre ord er det vanskelig å spå hvor og når den neste kalanderlerka vil dukke opp i Norge.

Dverglerke *Calandrella brachydactyla* (10/11, 157/162, 5)

2017 TELEMAR: 2K+ Stråholmen, Kragerø 8.3–8.4* (F) (*B. Bjerkseth, *O. Nordsteien mfl.). 2K+ Evju, Sauherad 18.5* (F) (*E. Landsverk, J. Landsverk mfl.). VEST-AGDER: 2K+ Kviljo, Farsund 14.5* (F) (F. Steinkjellå, E. Wiik). 2K+ ♂ sy. Vågsvollmarka, Farsund 19.–30.5* (F) (*J. L. Hals, K. Myrmo mfl.). 1K+ Jåbekk, Mandal 30.10–27.11* (F) (*T. Bentsen mfl.).

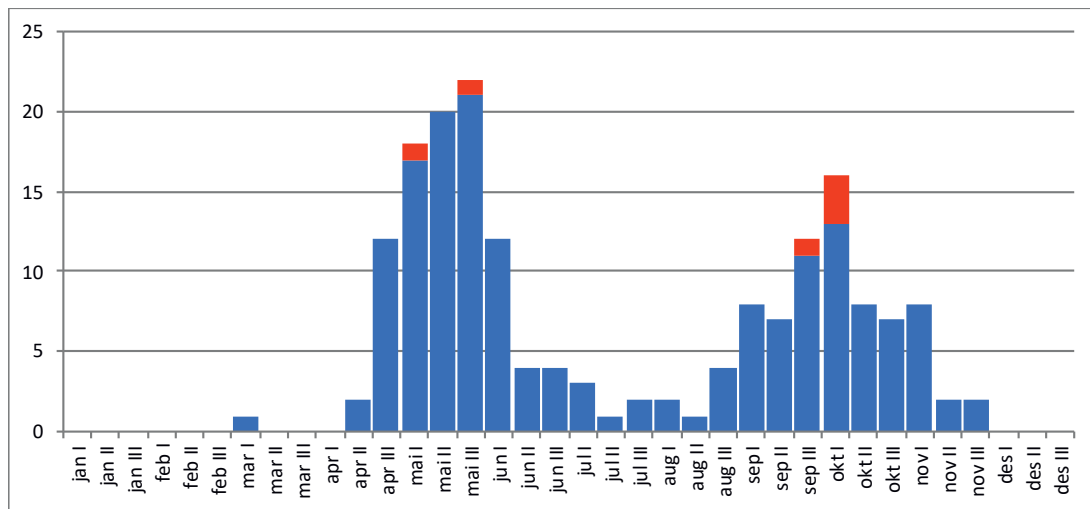
(Sør-Europa, Vest-Asia og Nordvest-Afrika; europeiske fugler overvintrer i Nord-Afrika). Fem funn i løpet av rapportåret er noe lavere enn gjennomsnittet på i underkant av åtte funn det siste tiåret. Dverglerke har vært årlig i Norge siden 1994 og viser også en tydelig økende trend. Arten er derfor tatt ut av NSKFs rapporteringsliste fra og med 2018 og videre

Med fire ulike individer ble det et rekordår for mongolturteldue *Streptopelia orientalis* i Norge i 2017. Denne fuglen ble fotografert på Nese, Klepp (RO) 26. februar av Bjørn Mo. Dette er samme individ som ble ringmerket på Revtangen ornitologiske stasjon i desember 2016.

Sør-Trøndelag fikk mot slutten av 2017 besøk av to mongolturtelduer *Streptopelia orientalis*. Denne fuglen hadde tilhold ved Smågevatnet, Hitra (ST) i månedsskiftet november/desember. Foto: Eirik Spets.

Figur 4. Norske funn av dverglerke fordelt på tidagersperioder. Blå farge angir funn og rød farge individer i de tilfeller der mer enn én fugl ble sett sammen. Norwegian records of Short-toed Lark by ten-day period.

vurdering av funn overlates til LRSK. Fra forekomsten i 2017 må fuglen fra Stråholmen trekkes frem spesielt. Dette er det tidligste vårfunnet i Norge med hele 40 dagers margin, ref. figur 4. Fra tidligere var det en fugl fra nærliggende Jomfruland 17. april 2003 som hadde denne rekorden. Telemark (12 funn) og Vest-Agder (51 funn) er landets andre og tredje beste fylker for arten; helt på topp finner vi Rogaland med totalt 67 funn. Dverglerke er sett i samtlige norske fylker med unntak av Akershus, Hedmark og Troms. I tillegg foreligger det også funn fra havområdene.

Amursvale *Cecropis daurica* (1, 89/92, 7/8)

2017 VESTFOLD: 2K+ Store Færder, Tjøme 14.5 (A. Hangård).

VEST-AGDER: 2K+ Slevdalsvann, Farsund 12.–17.5* (F) (*T. A. Olsen mfl.). 2K+ Drangsholtkilen, Kristiansand 20.5* (F) (H. Helleseng). 2K+ Groda, Farsund 4.6* (F) (G. Gundersen). 2 2K+ Vågsvoll, Farsund 14.6* (F) (*G. Grimsby, B. Grimsby, J. Langbråten).

HORDALAND: 2K+ Kalandsvatnet, Bergen 13.–14.6* (F) (*E. N. Adolfsen mfl.).

MØRE OG ROMSDAL: 2K+Sauneselva, Ulsteinvik, Ulstein 21.–23.5* (F) (*A. Gautestad, S. J. Kalvatn, S. A. Orvik mfl.).

(Middelhavsområdet og videre østover til Kasakhstan og Kashmir; europeiske fugler overvintrer i Afrika sør for Sahara). Alle funnene dreier seg om fugler av den vestlige underarten *rufula*. Amursvale har hatt en kraftig økning i forekomsten i Norge etter tusenårsskiftet med over 80 % av funnene fra disse 18 årene. De tidligste fuglene dukker typisk opp sammen med hovedankomsten av våre hjemlige svalearter. Det er en ganske markert funntopp i midten av mai før funnfrekvensen igjen dabber av utover forsommeren. En liten topp i begynnelsen av juli kan muligens dreie seg om fugler som reorienterer seg sørover igjen. Rene høstfunn finnes det kun tre av i Norge: to fra slutten av august og ett sent fra månedsskiftet oktober/november.

Markpiplerke *Anthus campestris* (4, 44, 3)

2017 VEST-AGDER: 2K+ Kviljo, Farsund 15.5* (F) (*J. Langbråten, T. B. Vestøl mfl.). 2K+ Hanangersanden, Farsund 18.5* (V) (G. Gundersen). 2K+ Vågsvollmarka, Farsund 20.–21.5* (F) (Ø. Fjeldsgård, F. Tjessem mfl.).

FINNMARK: 2K+ Hamningberg, Båtsfjord 23.6* (F) (A. Butler).

(Europa nord til Sør-Sverige og Baltikum, videre østover gjennom Sentral-Asia til Mongolia; over-

Markpiplerke *Anthus campestris* Vågsvollmarka, Farsund (VA) 20. mai 2017. Med tre forskjellige individer i Norge må 2017 sies å være et godt år for arten her til lands. Bare 1980 med fire individer har en sterkere forekomst. Foto: Jonas Langbråten.

vintre i Sahelonen i Afrika, på Den arabiske halvøy og videre til Pakistan og India). Ut fra tilgjengelig dokumentasjon er det ikke mulig å påvise noen forskjeller i fjærdrakten på fuglen(e) som ble observert på Kviljo og Hanangersanden 15. og 18. mai. Avstanden mellom disse to lokalitetene er også mindre enn én kilometer. Disse to observasjonene regnes derfor som trolig samme individ og teller som ett funn. I luftlinje er det heller ikke mer enn ni kilometer fra Hanangersanden til Vågsvollmarka. Imidlertid viser studier av bilder og video distinkte forskjeller i slitasje på tertiærer og stordekkere på fuglen som ble sett på sistnevnte lokalitet sammenliknet med observasjonene fra Kviljo og Hanangersanden. Fuglen fra Vågsvollmarka regnes derfor som «mulig samme» individ som de øvrige observasjonene på Lista denne våren og teller som et eget funn. Fuglen fra Hamningberg er det nordligste funnet i Norge. Fra tidligere foreligger kun ett funn fra Finnmark: Ekkerøya, Vadsø i juni 1999.

Sibirpiplerke *Anthus hodgsoni* (5, 144/156 til 2013, –)

2012 NORDLAND: 1K+ Marka, Værøy 18.–19.9* (F) (E. Mjaaland mfl.).

(Nordøst-Russland til Sentral- og Øst-Asia; overvintre i Sør-Asia). Arten ble tatt ut av NSKFs rapporteringsliste fra og med 2014. Tidligere upubliserte funn fra 2013 og tidligere ønskes imidlertid fremdeles innsendt til komiteen.

Tundrapiplerke *Anthus gustavi* (0, 47, 3)

2017 ROGALAND: 1K+ rm. Revtingen OS, Klepp 25.9* (F) (A. Folvik, H. Husebø, A. T. Mjøs mfl.).

SØR-TRØNDELAG: 1K+ Sula, Frøya 1.10* (F) (A. Winnem).

NORDLAND: 1K+ rm. Husøy, Træna 24.–25.9* (F) (T. Kolaas, B. Nyberg, A. Sørhuus mfl.).

(Nordlige Russland fra Pechora-elven og østover gjennom Sibir til Beringstredet; overvintre på

Filippinene, Borneo og Sulawesi). Årets forekomst er nokså typisk for arten, selv om kun ett funn i Nordland er mindre enn hva man har vent seg til de senere årene. Tundrapiplerka er bare påtruffet i september og oktober i Norge og samtlige funn er gjort i kystområdene fra Tromsø i nord til Lista i sør. Gjennomsnittlig antall funn de siste ti årene er identisk med årets funntotal på tre individer.

Vannpiplerke *Anthus spinoletta* (0, 83/86, 2)

2017 TELEMARK: 2K+ Jomfruland og Stråholmen, Kragerø 13.–21.1* (F) (*O. Nordsteien, Ø. W. Johannessen mfl.). AUST-AGDER: 1K+ Bjellandstrand, Arendal 29.12* (F) (P. Kristensen).

(Fjellområder i Europa og Asia; europeiske fugler overvintrer i lavlandet fra Danmark og Sør-Sverige til Middelhavet). Kun to funn i 2017 er under gjennomsnittet for det siste tiåret. Det er verdt å merke seg at ingen vannpiplerker ble sett i november; tradisjonelt den beste måneden for arten i Norge. Muligens har lokale variasjoner i været stor innvirkning på hvor mange vannpiplerker som krysser Nordsjøen på artens nordgående høsttrekk. Det er også verdt å merke seg at begge årets funn, i likhet med samtlige funn fra 2016, stammer fra de sørøstlige delene av landet.

Sibirjernspurv *Prunella montanella* (0, 11, 1)

2017 HEDMARK: 2K+ Slettnoen, Løten 4.3–6.4* (F) (*L. Kapelrud mfl.).

(Nord-Sibir fra Uralfjellene til Anadyr; overvintrer i Sørøst-Asia). Denne fuglen var uten tvil siste rest av invasjonen av sibirjernspurv til Nord-Europa høsten 2016. Ettersom ni av de ti funnene i Norge året i forveien dreide seg om ringmerkede «éndagsfugler» var det til stor glede for mange tilreisende at denne fuglen holdt seg stasjonært på en fôringsplass på det sentrale Østlandet i over én måned. Ettersom samtlige tidligere funn er gjort langs ytre kyst fra Frøya, Sør-Trøndelag til Lindesnes, Vest-Agder utgjør denne fuglen første funn i Hedmark og Østlandet i sin helhet. Det er verdt å merke seg at høsten 2017 ikke gav flere funn av arten verken i Norge eller i resten av Nord-Europa.

Invasjonen høsten 2016 ser derfor ut til å være en enestående begivenhet.

Sørnattergal *Luscinia megarhynchos* (2, 51, 0)

2013 MØRE OG ROMSDAL: 2K+ ♂ sy. Hjellberget, Smøla 17.–24.6* (L) (*E. L. Dahl, F. Grønningsæter mfl.).

2016 ROGALAND: 2K+ ♂ sy. Grødaland-skogen, Hå 31.5 (L) (*S. Lode mfl.).

(Nordvest-Afrika, Sør- og Mellom-Europa og videre østover til Sentral-Asia; overvintrer i Afrika sør for Sahara). Fuglen fra Jæren er det fjerde funnet fra 2016, mens den syngende hannen fra Smøla tar rekordåret 2013 opp i fem funn. Rogaland har med sine totalt 25 funn av arten nesten halvparten av den norske funnmassen.

Blåstjert *Tarsiger cyanurus* (1, 60/63, 3)

2017 ROGALAND: 2 1K+ rm. Søre merkeskog, Utsira 9.10* (F) (*Ø. B. Nilsen, *R. Berg mfl.).

SOGN OG FJORDANE: 1K+ Sandøy, Bulandet, Askvoll 24.9* (F) (*B. O. Tveit, A. Braanaas, K. Rutledal).

(Taigasonen fra Finland østover til Stillehavet; overvintrer i Sørøst-Asia, Korea og Japan). De to fuglene fra Utsira 9. oktober ble fanget på ulike tider av dagen og telles derfor som to separate funn. Utsira står dermed med 21 funn, hvilket gjør øya til landets suverent beste lokalitet for arten. Blåstjert har en tydelig funntopp i slutten av september og begynnelsen av oktober, et mønster som årets funn passer fint inn i. Denne tidligere «megasjeldenheten» som har kun fem funn fra før årtusenskiftet har nå vært årlig i Norge siden 2005.

Svartrødstjert *Phoenicurus ochruros*

Individer som viste karakterene til underarten *phoenicuroides* (0, 5, 1)

2016 VEST-AGDER: 1K ♂ Rauna, Farsund 3.11* (F) (*N. H. Lorentzen, T. O. Hansen).

2017 NORDLAND: 1K ♂ Myrland, Flakstad 12.–13.10* (F) (*J. O. Larsen, H. Eggen, M. Eggen mfl.).

Sibirjernspurv *Prunella montanella* Slettmoen, Løten (HE) 30. mars 2017. Fuglen utgjorde helt klart baktroppen av invasjonen av arten til Norge og Nord-Europa høsten 2016. Dette er første innlandsfunn av arten her i landet. Foto: Eirik Spets.

Blåstjert Tarsiger *cyanurus* Utsira (RO) 9. oktober 2017. Dette var en av to fugler som ble ringmerket på øya den dagen. Med totalt 21 funn er Utsira den suverent beste lokaliteten for arten i Norge. Foto: Bjørn Mo.

Svartrødstjert *Phoenicurus ochruros* som viser karakterene til den østlige underarten *phoenicuroides* Myrland, Flakstad (NO) 13. oktober 2017. Foto: Terje Kolaas / terjekolaas.com.

(Sentral-Asia; overvintrer hovedsakelig i India). Fuglen fra Vest-Agder er det andre godkjente funnet fra 2016. Dette var det første året at mer enn én østlig svartrødstjert ble sett her til lands. Fuglen avviker noe i utseende i forhold til de tidligere funnene, men nærmere undersøkelser har vist at slike fugler forekommer i det normale utbredelsesområdet til underarten *phoenicuroides* og funnet er derfor godkjent som tilhørende denne underarten. Funnet fra Rauna er det sørligste i Norge ettersom de tidligere funnene alle stammer fra kysten fra Hvaler til Arendal. Fuglen fra Flakstad hadde derimot et klassisk utseende. Den utgjør det nordligste funnet av underarten i Norge.

Asiasvartstrupe *Saxicola maurus* (0, 77/78, 6)

Individer som viste karakterene til underartsparet *maurus/stejnegeri* (0, 74/75, 6)

2017 ROGALAND: 1K ♀ Skeiebukta, Klepp 16.–18.9* (F) (*G. Kristensen mfl.).
1K+ ♂ Skeiebukta, Klepp 17.–18.9* (F)

(*L. O. Eliassen mfl.). 1K+ ♂ Skjerastraen, Kvitsøy 22.–25.9* (F) (*T. A. Olsen mfl.).
NORDLAND: 1K ♂ Nordland, Værøy 26.–27.9* (F) (J. Alsvik, K. Mjølunes, S. Rix mfl.). 1K Husøy, Træna 27.9–1.10* (F) (T. Kolaas, B. Nyberg, T. Sørhuus mfl.).
FINNMARK: 2K+ ♂ Skrøytnes, Sør-Varanger 29.6–5.7* (F) (*A. Gullberg, B. Casslén, A. F. Mæland mfl.).

(Mesteparten av Russland fra Kvitsjøen til Stillehavet; overvintrer i Sørøst-Asia, nordlige India og vestover til Den arabiske halvøy). Fuglen fra Skrøytnes hekket sammen med en buskskvett *S. rubetra* hunn og ble sett bære mat til ungene. Dette er den andre konstaterte hybridhekkingen mellom asiasvartstrupe og buskskvett i Norge. Den første var ved Langåsdammen i Levanger, Nord-Trøndelag i 2005. De øvrige fem funnene fra rapportåret stammer alle fra perioden 16. september til 1. oktober, mens mediandatoen for høstfunn i Norge er 9. oktober. Etter-

Asiasvartstrupe *Saxicola maurus* hann Skrøytnes, Sør-Varanger (FI) 3. juli 2017. Fuglen hekket sammen med en buskskvett *S. rubra* hunn og ble sett føre unger. Dette er den andre konstaterede hybridhekkingen i Norge. Foto: Jonas Langbråten.

som årets høstforekomst plasserer seg tidlig på året i forhold til den totale funnmassen er det grunn til å anta at flertallet, om ikke alle, av disse fuglene dreier seg om nominatunderarten *maurus*. Det er heller ikke noe ved draktkarakterene som tilsier at noen av disse skulle være av den mer østlige underarten *stejnegeri*, men alle funn publiseres her som ubestemt underart i tråd med tidligere praksis.

Svartstrupesteinskvtett *Oenanthe pleschanka* (0, 23, 1)

2017 VESTFOLD: 1K ♂ Ravn, Larvik 26.–28.10* (F) (*H. Heggland mfl.).

(Sørøst-Europa og Sentral-Asia; overvintrer i Øst-Afrika) Rapportårets eneste sjeldne steinskvtett var dette førstefunnet av svartstrupesteinskvtett for Vestfold. Med unntak av Norges første funn fra Arendal 15. mai 1976 er samtlige funn gjort i oktober og november. Danmark hadde også besøk av en svartstrupesteinskvtett i månedsskiftet oktober/november 2017. I Sverige ble tre ulike fugler sett på Öland i perioden 19. oktober til 7. november.

Sibirtrost *Geokichla sibirica* (4, 5, 1)

2017 NORDLAND: 1K ♀ rm. Marka, Værøy 25.9* (F) (*J. Alsvik, K. Mjølvsnes, S. Rix mfl.).

(Sibir til Sakhalin, Japan og Nordøst-Kina; overvintrer Sørøst-Asia) Etter at Røst hadde funn av en hann i 2011 og Træna en hunn i 2014, var det i 2017 Værøy sin tur til å få besøk av denne ettertraktede arten. De tre foregående funnene før Nordlands-trioen dreier seg som tre fugler fra Utsira, også de funnet i løpet av en periode på syv år, fra 1980 til 1986. Norges fire første funn av arten dreier seg alle om snarefangede fugler: to fra sørlige deler av Rogaland, og noe mer overraskende to fra indre deler av Akershus. Samtlige norske funn er gjort i perioden 4. september til 29. oktober.

Svartstrupetrost *Turdus atrogularis* (8, 33, 4)

2017 ROGALAND: 2K ♀ Stutøy, Husøy, Karmøy 19.–28.1* (F) (*A. Kvinnenland mfl.).

SØR-TRØNDELAG: 2K+ Nordskaget, Frøya 1.1–13.4* (F) (K. Berg, H. Berg, O. S. Fredagsvik, P. Iversen, B. Støen mfl.). 2K+ ♂ Orkanger, Orkdal 28.1–25.2* (F) (*A. G. Kvernmo, M. Martinsen mfl.).

NORDLAND: 2K+ ♂ Kjøpsvik, Tysfjord 25.2* (F) (E. Kuntze).

TROMS: 2K ♂ Kroken, Tromsø 21.–23.1* (F) (B. Kristoffersen).

(Sibir; overvintrer fra Den persiske golf til Vest-Kina). Fuglen som overvintret på Frøya ble først sett i desember 2016 og teller derfor ikke som et nytt funn i rapportåret. Fire nye individer tar imidlertid totalen for 2017 opp i fem fugler hvilket er ny årsrekord. Rekordnoteringen vinteren 2016/17 må ses i sammenheng med den store forekomsten av sibirske spurvefugler i Nordvest-Europa høsten 2016. Svartstrupetrost er mer hardfør enn mange av disse andre artene. Fuglene som dukket opp utover vinteren kan derfor ha prøvd seg på overvintring lenger øst før de ble presset videre vestover når vinteren satte inn for alvor.

Stripesanger *Locustella lanceolata* (0, 17, 2)

2017 NORDLAND: 1K rm. Myken, Rødøy 22.9* (F) (*M. Johansen, A. I. Olsen).
FINNMARK: 2K+ ♂ sy. Svanhovd, Sør-Varanger 11.7* (F) (N. Teufelbauer).

(Sentrale deler av Eurasia fra Finland gjennom Sibir til Sakhalin og Kamtsjatka; overvintrer i Sørøst-Asia). Ringmerkede høstfugler fra øyene langs vestkysten utgjør majoriteten av de norske funnene. Den syngende hannen fra Pasvik er kun fjerde sommerfunn av arten, og funnet har mange likhetstrekk med en syngende hann fra Nesseby sommeren 2015. Avstanden fra Finnmark til de nærmeste hekkeområdene er heller ikke avskrekkinge, så nattlige lytteturer i områder med høy urtevegetasjon kan fort resultere i flere funn av arten fra vårt nordligste fylke.

Elvesanger *Locustella fluviatilis* (4, 134 til 2013, –)

2008 ØSTFOLD: 2K+ ♂ sy. Ørmen, Seutelva, Fredrikstad 7.–13.6 (R. Botnermyr, K. E. Vedahl mfl.).

2009 HEDMARK: 2K+ ♂ sy. Mårud, Sør-

Sibirtrost *Geokichla sibirica* 1K hunn fanget inn for ringmerking Marka, Værøy (NO) 25. september 2017. Nordland fylke har nå de tre siste funnene av arten på norsk jord. Foto: Simon Rix.

Svartstrupetrost *Turdus atrogularis* 2K hunn Stutøy, Husøy, Karmøy (RO) 26. januar 2017. Med fem forskjellige svartstrupetroster i 2017 ble det et nytt rekordår for arten i Norge. Foto: Frank Steinkjellå.

Odal 31.5–7.6* (L) (J. Langbråten).

2011 HEDMARK: 2K+ ♂ sy. Nerhagen, Grue 20.–24.6* (L) (*J. Langbråten mfl.).

(Sentral- og Øst-Europa og Vest- til Sentral-Asia; overvintrer i Sørøst-Afrika). Arten ble tatt ut av NSKFs rapporteringsliste fra og med 2014. Tidligere upubliserte funn fra 2013 og tidligere ønskes imidlertid fremdeles innsendt til komiteen.

Sumpsanger *Locustella luscinioides* (2, 28, 3)

2017 VEST-AGDER: 2K+ ♂ sy. Nesheimsumpen, Farsund 4.–12.6* (F, L) (*A. Tomren mfl.).

ROGALAND: 2K+ ♂ sy. Grødalandskogen, Hå 21.6* (F, L) (S. Lode).

NORDLAND: 1K+ Nordland, Værøy 22.9 (*K. Mjølshes mfl.).

(Europa nord til Danmark og Sør-Sverige samt videre østover til Sentral-Asia, Nordvest-Afrika; overvintrer i Afrika sør for Sahara). Fuglen fra Værøy er det tredje rene høstfunnet, og samtidig det nordligste i Norge noensinne. De to andre funnene fra 2017 skiller seg mindre ut fra det forventede funnbildet. Rogaland og Vest-Agder er de to beste fylkene for arten med hhv. tolv og seks funn. Mediandato for første observasjonsdag av de totalt 29 vår- og forsommerfunnene er 6. juni.

Vannsanger *Acrocephalus paludicola* (1, 32, 0)

1994 VEST-AGDER: 1K rm. Slevdalsvann, Farsund 16.8 (N. H. Lorentzen).

1995 VEST-AGDER: 1K rm. Slevdalsvann, Farsund 6.9 (N. H. Lorentzen).

(Øst-Europa og Vest-Russland; overvintrer i Vest-Afrika sør for Sahara). Disse to funnene har ikke vært forelagt NSKF tidligere. Totalt 18 vannsangere ble fanget og ringmerket ved Slevdalsvann i perioden 1988 til 1999, hvorav 17 dreide seg om ungfugler. Ingen av ungfuglene ble noen gang sett igjen etter merking, mens den ene voksne fuglen som først ble fanget 28. august 1996 ble kontrollert samme sted én uke senere. Over halvparten av Norges funn av vannsanger stammer dermed fra ringmerkingsaktiviteten

ved Slevdalsvann. Likt Norge har også Danmark 33 funn av vannsanger frem til og med 2017, mens Sverige har 27 funn.

Åkersanger *Acrocephalus agricola* (0, 31, 1)

2017 VEST-AGDER: 1K rm. Slevdalsvann, Farsund 20.9* (F) (*G. Gundersen, I. Flesjø, N. H. Lorentzen mfl.).

(Svartehavet til Sørvest-Sibir; overvintrer i India). Dette er den tiende åkersangeren som er fanget i forbindelse med ringmerkingsaktiviteten på Lista fuglestasjon. Fangstsesongen ved fuglestasjonen på høsten strekker seg fra 15. juli til 15. november, men bemerkelsesverdig nok er ni av disse ti åkersangerne fanget innenfor tidedagsperioden 17.–26. september.

Busksanger *Acrocephalus dumetorum*

(0, 134/147 til 2011, –)

2009 HEDMARK: 2K+ ♂ sy. Sørli, Oppegård, Grue 21.–22.6* (L) (J. Langbråten).

(Eurasia østover fra Finland; overvintrer i India og Sri Lanka). Arten ble tatt ut av NSKFs rapporteringsliste fra og med 2012. Tidligere upubliserte funn fra 2011 og tidligere ønskes imidlertid fremdeles innsendt til komiteen.

Trostesanger *Acrocephalus arundinaceus* (8/9, 99, 6)

2008 HEDMARK: 2K+ ♂ sy. Tørråssjøen, Våler 1.–27.6 (*T. Berg mfl.).

2017 ØSTFOLD: 2K+ ♂ sy. Sorgenfrigropa, Fredrikstad 21.–23.5 (*T. A. Andersen mfl.). 2K+ ♂ sy. Gjølssjøen, Marker 26.5* (L) (*A. Haga, J. Skogbeck).

VEST-AGDER: 2K+ ♂ sy. Løgan, Flekkefjord 11.6–4.7* (F) (*E. Schiander mfl.). 2K+ ♂ sy. Løgan, Flekkefjord 11.6* (L) (A. Tomren). 2K+ rm. Slevdalsvann, Farsund 4.8* (F) (*T. Bentsen, K. M. Torland mfl.). 1K+ Slevdalsvann, Farsund 9.10 (N. H. Lorentzen).

(Europa nord til Midt-Sverige, Sørvest- og Sentral-Asia samt Nordvest-Afrika; overvintrer i Afrika sør for Sahara). Funn av syngende hanner

Det eneste funnet av åkersanger *Acrocephalus agricola* i Norge i 2017 kom da en 1K ble ringmerket ved Slevdalsvann, Farsund (VA) 20. september. Foto: Jonas Langbråten.

Trostesanger *Acrocephalus arundinaceus* 2K+ Slevdalsvann, Farsund (VA) 4. august 2017. Det ble en sterk forekomst av arten dette året med seks individer, flere i hekketid. Foto: Jonas Langbråten.

fra vår og forsommer utgjør majoriteten av de norske funnene av arten. At to syngende hanner høres samtidig på samme lokalitet, slik tilfellet var en av nettene ved Flekkefjord i 2017, har imidlertid ikke skjedd tidligere i Norge. Den voksne hannen som ble fanget ved Slevdalsvann i begynnelsen av august kan nok også tenkes å ha ankommet Norge på våren. På den annen side er det ikke langt til hekkelokalitetene i Sverige, så det kan også ha vært en fugl på høsttrekk. Oktoberfunnet fra samme lokalitet er det imidlertid liten tvil om at er et reelt høstfunn. Dette er det nest seneste funnet i Norge noensinne, kun slått av en ekstremt sen fugl fra Jomfruland 1. november 2014.

Rødstrupesanger *Sylvia cantillans* (1, 37, 4)

Individer som viste karakterene til underartsparet *cantillans/albistriata* (0, 29, 4)

2017 VEST-AGDER: 2K+ ♂ Lebeltet, Lista fyr, Farsund 1.5* (F) (*F. Jørgensen mfl.).
2K+ ♂ Syrdal, Lindesnes 17.5* (F) (*T. Bentsen, K. M. Torland).
ROGALAND: 2K+ ♂ Vigdel, Sola 2.5* (F) (*O. Njå mfl.).
SØR-TRØNDELAG: 2K ♀ rm. Sula, Frøya 25.5* (F, DNA) (*A. Winnem mfl.).

(Sør-Italia til Vest-Tyrkia; overvintret i Vest- og Sentral-Afrika).

Ubestemt rødstrupe-/maquissanger

Sylvia cantillans/subalpina (1, 62, 1)

2017 ROGALAND: 2K+ ♂ Gruda, Klepp 12.–13.5* (F) (*O. Njå mfl.).

Fuglen fra Sula er kun andre funn av rødstrupesanger fra Sør-Trøndelag. Det første funnet i fylket ble gjort så langt tilbake i tid som 1975 og utgjør det andre sikkert bestemte funnet av arten i Norge. Fuglen fra Sula ble funnet i felt, men fanget inn for ringmerking. En fjærprøve ble sendt til DNA-testing og bekrefter dette individet som tilhørende den østligste underarten *albistriata*. De to hannene fra Vest-Agder samt fuglen fra Sola viste også draktkarakterer som muliggjør bestemmelse til det østlige underartsparet. Derimot er det etter NSKFs vurdering ikke mulig å fastslå art på fuglen fra

Klepp med sikkerhet. Denne publiseres derfor som ubestemt rødstrupe-/maquissanger. Samtlige funn fra rapportåret passer godt inn i det etter hvert ganske etablerte norske funnmønsteret. Dog med et noe tidlig tyngdepunkt ettersom mediandato for norske vårfunn er 17. mai. Den oppmerksomme leser vil trolig bemerke en endring i navngiving ettersom underarten *cantillans* tradisjonelt har angitt vestlige fugler. Dette har sammenheng med at ny litteratur, f. eks. Svensson (2013), viser at type-lokalitet for *cantillans* er Italia og populasjonen fra Den iberiske halvøy har derfor blitt gitt det nye navnet *iberiae*. NSKF har nylig ferdigstilt en omfattende revurdering av samtlige norske funn av rødstrupesanger. Resultatet av denne revurderingen er publisert i en egen artikkel (Olsen 2019).

Østsanger *Phylloscopus trochiloides*

(2, 108/111, 5)

2017 OSLO: 2K+ ♂ sy. Dølebråtbekken, Oslo 27.5–15.7* (F, L) (*S. Rix mfl.).
TELEMARK: 2K+ ♂ sy. Jomfruland, Kragerø 1.6* (L) (*O. Nordsteien, T. Sommer). 2K+ rm. Jomfruland, Kragerø 12.6* (F) (J. H. Magnussen).
ROGALAND: 1K+ Herberg, Utsira 23.7* (L) (*S. Larsen, J. Austevik). 1K+ Grødalandskogen, Hå 26.7* (F, L) (*S. Lode mfl.).

(Nordøst-Europa og Vest-Asia; overvintret i Pakistan, India og Indokina). Syngende fugler på Sørøstlandet på sen vår og forsommer utgjør en betydelig del av den norske funnmassen. Jomfruland står således i en særstilling med en lang rekke funn, deriblant landets eneste konstaterte hekkfunn. Midtsommerfunn hører på den annen side sjeldenhetene til. Med unntak av det nevnte hekkfunnet er årets to funn de første i Norge fra andre halvdel av juli.

Fuglekongesanger *Phylloscopus proregulus* (14, 198, 5)

2017 TELEMARK: 1K+ rm. Jomfruland, Kragerø 17.10* (F) (*O. Nordsteien, B. Kjellemyr).
AUST-AGDER: 1K+ Håøya, Grimstad 22.10* (F) (*J. G. Thorsen, R. J. Fjærbu mfl.).

Denne rødstrupesangeren Sylvia cantillans viser karakterene til det østlige underartsparet cantillans/albistriata, og ble fotografert på Vigdel, Sola (RO) 2. mai 2017 av Bjørn Mo. Med fire funn ble 2017 et godt år for arten.

VEST-AGDER: 1K+ Nordhasselsanden, Farsund 26.–29.11* (F) (B. Grimsby, G. Grimsby mfl.).

ROGALAND: 1K+ Austre plantning, Utsira 19.10* (F) (I. Løyning, I. Måge). 1K+ Blikshavn, Karmøy 19.11* (F) (A. Kvinnesland).

(Sibir og Øst-Asia; overvintrer i Sørøst-Asia). Med fem funn i 2017 fortsetter trenden med en stabil lav forekomst av arten i Norge. Både Telemark og Aust-Agder har kun to tidligere funn av arten til forskjell fra Rogaland som nå har hele 126 funn. De tre oktoberfunnene ligger nært opp til mediandatoen for denne arten som bare er sett på høsten i Norge. De to novemberfunnene er imidlertid de to seneste funnene i Norge noensinne, fra tidligere er arten ikke påtruffet etter 15. november (Store Færder 2003).

Blekbrynsanger *Phylloscopus humei* (0, 39, 3)
2017 TELEMARK: 1K+ Stråholmen, Kragerø 27.–28.10* (F) (*B. Kjellemyr mfl.).
ROGALAND: 1K+ Hellestø, Sola 18.10* (F) (*G. Kristensen mfl.). 1K+ Brusand camping, Hå 5.11* (F) (*G. Kristensen mfl.).

(Sentral-Asia fra Altaj til Nordvest-Himalaya og Kina; overvintrer fra Iran til Det indiske subkontinent). Rapportåret var det niende året på rad med funn av arten i Norge. Blekbrynsanger er med andre ord på god vei til å bli en forventet begivenhet på senhøsten her til lands. Rogaland har med sine totalt 20 funn nærmere halvparten av de norske funnene, mens alle fylkene i Sørøst-Norge til sammen har åtte funn, dvs. snaut halvparten så mange som i Rogaland. Sammenlikner man med den nært beslektede gulbrynsangeren *Ph. inornatus* er det en klar forskjell i dette geografiske forholdet. Nøyaktige tall er vanskelig å fastsette, men grovt sett opptrer gulbrynsanger i drøyt ti ganger så store antall i Rogaland som i fylkene Telemark, Vestfold, Buskerud, Oslo, Akershus og Østfold til sammen. Dette kan vanskelig forklares med observatørdekning. Muligens kan noen blekbrynsangere bli oversett i «mylderet» av gulbrynsangere i Rogaland, men mer trolig har blekbrynsangeren et ulikt trekk-mønster som favoriserer de sørøstlige delene av

landet mer enn det som er tilfellet for den langt mer tallrike søsterarten.

Viersanger *Phylloscopus schwarzi* (0, 18, 1)
2017 NORDLAND: 1K rm. Skomvær, Røst 27.9* (F) (*M. Eggen, G. Gundersen, K. M. Torland mfl.).

(Sør-Sibir fra Altaj til Stillehavet samt nordlige Mongolia og nordøstre Kina; overvintrer i Sørøst-Asia). Første funn av viersanger i Nordland, og det nordligste i Norge med god margin. Fra tidligere er arten ikke påtruffet nord for Hareid, Møre og Romsdal. Viersanger påtreffes mer regelmessig i våre nærmeste naboland mot sør og vest enn tilfellet er med enkelte andre østlige sangerarter slik som gulbrynsanger. At majoriteten av de norske funnene er konsentrert til de sørlige delene av landet taler også for at arten ankommer Europa på en mer sørlig bane enn det som er tilfellet for flere av de andre artene.

Brunsangere *Phylloscopus fuscatus* (1, 40, 8)
2017 ROGALAND: 1K+ Sjøppelplassen, Utsira 30.9–4.10* (F) (*A. Hangård mfl.). 1K+ rm. Søre merkeskog, Utsira 14.10* (F) (R. Berg, E. Helgesen mfl.). 1K+ Hårr, Hå 18.10 (K. Mjølnes). 1K+ rm. Søre merkeskog, Utsira 3.11* (F) (A. Grimsby). 1K+ rm. Malaneset, Klepp 6.11* (F) (*J. Alsvik mfl.).
MØRE OG ROMSDAL: 1K+ rm. Syltørene, Surnadal 29.9* (F) (*J. M. Garte, *S. A. Gulla, O. R. Gjøra).
SØR-TRØNDELAGE: 1K+ rm. Sula, Frøya 25.–27.9* (F) (E. Bangjord, A. Stavne, M. Vang mfl.).
NORDLAND: 1K+ rm. Husøy, Træna 8.–9.10* (F) (T. Kolaas).

(Sibir, Mongolia og nordlige Kina; overvintrer fra Nordøst-India til Sørøst-Asia). Hele åtte funn av arten i løpet av rapportåret er en solid ny årsrekord. Den tidligere rekorden var så langt tilbake som 1999 da fem brunsangere ble observert i perioden 6.–25. oktober. Forekomsten i 2017 strakk seg med andre ord over en dobbelt så lang periode som den forrige rekorden, med både første og siste funn snaue

Østsanger *Phylloscopus trochiloides* Dølebråtbekken, Oslo 28. mai 2017. Denne fuglen er typisk for den norske funnmassen, der syngende hanner fra Sørøstlandet vår og forsommer utgjør en stor andel av observasjonene. Foto: Simon Rix.

Blekbrynsanger *Phylloscopus humei* Hellestø, Sola (RO) 18. oktober 2017. Med tre funn i Norge høsten 2017 er arten nå sett ni år på rad her til lands. Foto: Bjørn Mo.

to uker tidligere respektive senere enn i 1999. At brunsanger skulle opptre i slike antall på en ellers ganske laber høst for østlige sjeldenheter var noe uventet. Rogaland og Utsira i særdeleshet befester sine posisjoner som hhv. beste fylke og lokalitet for arten. Rogaland har nå totalt 29 funn, hvorav 16 er gjort på Utsira. Til sammenlikning er Hordaland nest beste fylke med fem funn. Fuglen som ble ringmerket på Træna er første funn av brunsanger i Nordland, og samtidig det nordligste funnet i Norge til nå.

Eikesanger *Phylloscopus bonelli* (1, 10, 2)

2017 SØR-TRØNDELAG: 1K+ rm. Sula, Frøya 2.–3.9* (F, DNA) (*A. Winnem, K. Hellandsjø, E. Krokan mfl.).
NORDLAND: 1K+ Myrland, Flakstad 24.–25.9* (F, L) (*J. O. Larsen, H. Eggen).

(Sørvest-Europa og Nordvest-Afrika; overvintrer i Vest-Afrika). Fuglen fra Sula var andre funn av arten på øya og for Sør-Trøndelag i det hele tatt, mindre enn to år etter førstefunnet fra slutten av september 2015. Enda mer utrolig er det at fuglen fra Myrland var andrefunnet for Flakstad kommune og Nordland fylke, snaue tre år etter førstefunnet ved Mulstøa, ca. ti km mot sørvest, i november 2014. Årets funn fra Myrland blir dermed det nordligste funnet i landet. Førstefunnet for Norge ble gjort på Svenner, Vestfold i mai 1971. De resterende åtte funnene stammer alle fra Rogaland.

Mugimakifluesnapper *Ficedula mugimaki* (0, 0, 1)

2017 NORDLAND: 1K ♀ Sørland, Værøy 12.–13.10* (F) (*G. Kristensen, K. Mjølvsnes).

(Sørøst-Sibir og nordlige Mongolia til Sakhalin og Nord-Korea; overvintrer i Sørøst-Asia). Ny art for landet og kun tredje funn i Vest-Palearktis! De to første antatt spontane funnene stammer fra hhv. Bashkortostan, europeisk Russland 2. august 2007 (utfarget hann) og Brescia, Italia 6. oktober 2011 (ung hann). I tillegg foreligger to funn av fugler med ukjent opphav og som er plassert i kategori D, disse fra hhv. Treviso, Italia 29. oktober 1957 (ung hunn) og Yorkshire, England 16.–17. november 1991 (ung hann). Muligheten for at fuglen fra Værøy kunne være

en rømt burfugl er også vurdert, men ansett å være meget lav ettersom arten nå knapt er kjent fra burfuglhandelen i Vest-Europa. Videre er det en langdistansetrekkfugl som ankom øya under gode forhold for østlige sjeldenheter. Mugimakifluesnapper minner i form og størrelse mye om en dvergfluesnapper *F. parva*, men skilles fra denne bl.a. på ganske tydelige hvite vingebånd og en utflytende rødoransje farge på strupe og bryst også i ungfugldrakt.

Stjertmeis *Aegithalos caudatus*

Individer som viste karakterene til underartsgruppen *europaeus* (0, 2, 0)

2016 VEST-AGDER: 1K+ rm. Lista fyr, Farsund 11.11* (F) (*R. Piculo, A. López).

(Kontinentale Europa sør til sørlige Frankrike og nordlige Italia). Denne fuglen hadde hode-tegninger som utelukker vår hjemlige, hvithodede nominatunderart. De brede, mørke issesidestripene som fortsetter helt frem til nebbet utelukker også overgangsformer. Dog viste fuglen antydning til et mørkt brystbånd, noe som forekommer mer regelmessig hos *rosaceus* og *macedonicus*, de to andre underartene i denne underartsgruppen. Selv om *europaeus* nok er den mest sannsynlige underarten til å dukke opp her til lands velger NSKF å publisere denne som tilhørende underartsgruppen, heller enn den spesifikke underarten.

Pungmeis *Remiz pendulinus* (0, 13/21, 1)

2017 ØSTFOLD: 2K+ ♂ Sorgenfrigropa, Fredrikstad 12.4* (F) (*T. A. Andersen mfl.).

(Europa nord til Danmark og Sør-Sverige og videre østover til Vest-Sibir; overvintrer i Sør-Europa og Midtøsten). Fuglen fra Fredrikstad er det tidligste vårfunnet i Norge. Den gamle rekorden var fra 15. april, en fugl fra Porsgrunn, Telemark i 2015 som også er forrige norske funn. Til tross for at pungmeisen hekker i lave antall i Danmark og Sør-Sverige er den en stor sjeldenheter hos oss. Arten ble første gang påvist i form av en hann som bygget flere reir på Øra, Østfold i 1989. Ytterligere to funn ble gjort samme år og pungmeisen viste tegn til å kunne etablere seg mer permanent her til lands gjen-

Brunsanger Phylloscopus fuscatus Sula, Frøya (ST) 27. september 2017. Med åtte funn i 2017 fikk vi ny årsrekord i Norge for denne østlige arten. Foto: Morten Vang / fuglefoto.net.

Ny art for Norge! Mugimakifluesnapper Ficedula mugimaki dukket opp på Værøy (NO) 12. oktober 2017. Den holdt seg der også dagen etter, og Kjell Mjøltnes lyktes da med å få tatt dette bildet. Arten er ekstremt sjelden i Vest-Palearktis – dette er kun det tredje antatt spontane funnet.

nom vellykkede hekkinger på Jæren i 1990 og Lista i 1991. Inkludert disse hekkefunnene ble det gjort totalt seks funn av arten i årene fra 1989 til 1991. Etter den tid er det derimot gjort kun åtte spredte funn, og lite tyder nå på at vi skal få gleden av mer regelmessige besøk.

Brunvarsler *Lanius cristatus* (0, 3, 0)

2014 SOGN OG FJORDANE: 1K Honningsvågen, Stad, Selje 26.11* (F) (S. Sætre).

(Sentral- og Øst-Asia; overvintrer sør til India, Sørøst-Asia og Indonesia). Denne fuglen utgjør andrefunnet for Norge. Tredjefunnet ble gjort av samme observatør snaut 11 måneder senere, kun syv km unna ved Ervika 11.–16. oktober 2015. Fuglen fra 2014 har gått flere runder hos NSKF. Hovedårsaken til dette er et noe uventet mytemønster med stor grad av gjenværende juvenile skapulærer og ryggfjær, noe som vekket mistanke om at andre arter kunne vært innblandet. Ekspertkommentarer har blitt innhentet og nyere litteratur nøye gjennomgått før funnet nå endelig kan publiseres som godkjent. Gjennom den langvarige vurderingen av dette funnet har det blitt klarlagt at unge brunvarslere kan beholde juvenile fjær langt utover høsten. Øvrige strukturelle og morfologiske karakterer stemmer bra med denne arten og NSKF finner derfor ikke vesentlig grunn til å mistenke at genetisk materiale fra andre arter var innblandet hos dette individet.

Rødhodevarsler *Lanius senator* (6, 34, 2)

2017 ROGALAND: Ad. ♂ Herberg, Utsira 12.–24.5* (F) (*B. O. Høyland mfl.). 2K+ ♂ Hellandsmyra, Time 5.–12.8* (F) (*G. Oddane mfl.).

(Middelhavsområdet nord til midtre Frankrike, øst til Sørvest-Asia; overvintrer i Vest- og Sentral-Afrika). Rogaland er landets suverent beste fylke for arten med totalt 22 funn. Nærmeste utfordrer er Vest-Agder med ni funn. Maifunnet var ellefte funn for Utsira som dermed er landets beste lokalitet for rødhodevarsler. Augustfuglen fra Høg-Jæren var for øvrig det tidligste høstfunnet i Norge noen gang.

Gulirisk *Serinus serinus* (3/4, 61/67, 5)

2017 ØSTFOLD: 2K+ ♂ Vestre Vikene, Fredrikstad 3.–4.4* (F) (*A. H. Hansen mfl.). BUSKERUD: 2K+ ♂ Eimå, Hol 19.4* (F) (A. Gauteplass, H. K. Gauteplass). TELEMAR: 2K+ ♀ Jomfruland, Kragerø 9.5 (O. Nordsteien). 2K+ ♀ Jomfruland, Kragerø 25.5* (F) (J. H. Magnussen). VEST-AGDER: 2K+ Slevdalsvann, Farsund 26.4 (T. B. Vestøl).

(Kontinentale Europa, Tyrkia og Nord-Afrika). Fuglen fra Østfold er det tidligste vårfunnet i Norge noensinne, fire dager tidligere enn en fugl fra Vigeland, Vest-Agder i 2002. Felles for begge disse er at de dukket opp på fôringsplasser. Fuglen fra Buskerud dukket også opp i god tid før mediandatoen for vårfunn, men mest bemerkelsesverdig med det funnet er lokaliteten som er hele 890 moh. Fra tidligere finnes en håndfull innlandsfunn av gulirisk, men denne fuglen hadde karret seg over 500 meter høyere til fjells enn noen annen gulirisk observert i Norge. Vårfunn av gulirisk fra Jomfruland og Lista er på den annen side helt som forventet.

Trompeterfink *Bucanetes githagineus* (0, 1, 1)

2017 HORDALAND: 2K+ ♂ Breivik, Ona, Øygarden 19.–26.6* (F) (*E. N. Adolfsen mfl.).

(Nord-Afrika, Midtøsten og videre øst til Himalaya). Førstefunnet i Norge, fra Øra, Østfold 31. juli–27. september 2013, var i likhet med årets funn en voksen hann. Selv om trompeterfink er en standfugl man helst forbinder med ørkenområder i Nord-Afrika og Midtøsten er det et veletablert funnmønster i Nord-Europa. Arten kan til og med opptre i mindre influksjer, slik som i 2005 da det bl.a. ble gjort to funn i Finland og fire i Sverige. Fra 2017 ble det imidlertid ikke gjort andre funn i Norden enn fuglen fra Øygarden. Ingen av de norske fuglene er (forsøkt) underartsbestemt av NSKF, men særlig fuglen fra Østfold viser karakterer som passer best med den nordafrikanske underarten *zedlitzi*. Det er denne underarten som har spredt seg til Spania i nyere tid, og er dermed muligens også mer disponert for å streife videre til Nord-Europa enn den østlige underarten *crassirostris*.

Trompeterfink *Bucanetes githagineus* 2K+ hann Breivik, Ona, Øygarden (HO) 25. juni 2017. Funnet er kun det andre i Norge. Førstefunnet er fra Øra, Fredrikstad (ØF) 31. juli–27. september 2013. Begge bilder: Lars Johan Ermland.

Rødhodevarsler *Lanius senator* 2K+ hann Hellandsmyra, Time (RO) 6. august 2017. Foto: Trond Ove Stakkeland.

Hvithodespurv *Emberiza leucocephalos*

(1, 35/36, 6)

- 2016 HEDMARK: 1K+ ♂ Verken, Heradsbygd, Elverum 17.11* (F) (E. Østby).
VEST-AGDER: 2 1K+ ♂ Jåbekk, Mandal 15.–28.11, 1 ind. til 31.12* (F) (*T. Bentsen mfl.).
ROGALAND: 1K+ ♂ Reve, Klepp 2.11 (L. O. Eliassen).
- 2017 VESTFOLD: 2K ♂ rm. Vestad, Sandefjord 14.2* (F, V) (G. Eriksen, T. Jansson).
TELEMARK: 2K+ ♂ Langkåshaugen, Bø 28.–29.1* (F) (*M. R. Arnesen mfl.).
VEST-AGDER: 2K+ ♂ Jåbekk, Mandal 1.–23.1* (F) (*T. Bentsen mfl.). 2K+ ♀ Nordhassel og Øymona, Farsund 5.1–4.3* (F) (A. Tomren mfl.). 2K ♂ Søgnejordet, Søgne 8.1–25.3* (F) (*O. Kindberg mfl.). 2K+ ♂ Nordhassel, Øymona og Fuglevika, Farsund 13.1–3.3* (F) (J. Langbråten, A. Omberg mfl.). 2K+ ♂ Furutoppen, Mandal 14.2* (F) (O. Aa. Brattfjord).
ROGALAND: 2K ♀ Hellestø, Sola 24.1–6.2* (F) (*B. Mo mfl.).
SØR-TRØNDELAG: 2K+ ♂ Holdneset, Ørland 7.1* (F) (*H. Dahlby mfl.).
NORDLAND: 2K ♂ Gjeldvågen, Sleipnes, Rødøy 14.1* (F) (H. S. Hammer).

(Uralfjellene og østover gjennom Sibir til Kina; overvintrer hovedsakelig i Sentral- og Øst-Asia). Begge fuglene fra Lista i 2017 regnes som trolig samme individer som ble sett i samme område i november og desember 2016. Hannen fra Mandal i februar regnes som trolig samme individ som ble sett på Jåbekk fra november 2016 til januar 2017. Med tre nye funn fra høsten og forvinteren 2016 samt de seks funnene fra 2017 kommer totalsummen for hvithodespurvinvasjonen vinteren 2016/17 opp i 21 funn av 22 individer. Det vil si at den norske funntotalen ble doblet i løpet av de snau fire månedene fra 25. oktober til 14. februar. I tillegg presenteres to fugler med klart gule utfan på håndsvingfjærene under hybrider lenger bak i denne rapporten. Av de 22 fuglene som er publisert som «rene» hvithodespurver i denne invasjonen er det ett udokumentert og fire der bildene ikke er gode nok til med sikkerhet å fastslå farge på utfan av håndsvingfjærene. NSKF fortsetter

dermed tidligere praksis med å publisere fugler der hybridkarakterer ikke er synlig som «rene» hvithodespurver, også i de tilfellene der dokumentasjon av vingene ikke er optimal. Samme praksis følges også i de andre nordiske landene bl.a. Sverige, se Corell mfl. (2019). Funnene fra Hedmark og Nordland er de første av arten i disse fylkene.

Svarthodespurv *Emberiza melanocephala*

(4, 29, 3)

- 2007 HORDALAND: 2K+ ♂ Nedre Økland, Stord 19.–23.10* (F) (*T. H. Heggland mfl.).
- 2017 VESTFOLD: 2K+ ♂ Mølen, Larvik 27.5 (T. Grønn, K. A. Monrad).
ROGALAND: 2K+ ♂ Kongshaugen, Karmøy 23.10–2.11* (F) (*T. Lindøe mfl.).
HORDALAND: 1K Klokkevik, Sund 22.10* (F) (B. R. Olsson). 1K Krokeide, Bergen 26.10* (F) (T. Midtun). 2K+ ♂ Steinsviken, Bergen 5., 11.–12. og 19.11* (F) (I. Byrkjedal). 2K+ ♂ Hatten, Øygarden 14.11* (F) (R. Hatten).

(Sør-Europa vest til Italia, Tyrkia og øst til Det kaspiske hav; overvintrer i India). Fem observasjoner fra Vestlandet i løpet av drøyt tre høstturer tydet i utgangspunktet på en mindre influks av arten. Noen tilsvarende bevegelser ble ikke registrert i noen av våre naboland, hvilket fremstod som noe underlig. De to observasjonene av hunnfargede individer fra Hordaland hhv. 22. og 26. oktober var kun syv km fra hverandre og lot seg ganske raskt bekrefte som samme individ basert på mytemønster og noen manglende fjær i brystet. Ved nærmere studier av bildene fra Karmøy, Bergen og Øygarden ble helt sammenfallende detaljer i hodetegninger og mytemønster påvist. Det er derfor etter NSKFs vurdering ikke noen tvil om at det var én og samme fugl som stod for alle disse observasjonene. Bevegelsesmønsteret fra Karmøy 107 km nordover til Bergen, deretter 44 km videre mot nordvest til Øygarden for så å vende tilbake til Bergen igjen må sies å være ganske bemerkelsesverdig. I forbindelse med disse observasjonene og en tilsvarende observasjon av en voksen hann svarthodespurv fra Etne, Hordaland i oktober 2016 ble funnet fra

Hvithodespurv *Emberiza leucocephalos* 2K hunn Hellestø, Sola (RO) 6. februar 2017. Senhøsten 2016 og vinteren 2016/17 fikk vi en invasjon av arten i Norge med 21 funn av 22 individer. Den norske funntotalen ble doblet i perioden 25. oktober 2016 til 14. februar 2017. Foto: Bjørn Mo.

Stord i oktober 2007 tatt opp til ny vurdering. Dette funnet var tidligere plassert i kategori D på grunnlag av draktslitasje. NSKF finner ingen grunn til å vurdere disse tre høstfunnene av voksne svarthodespurvhanner fra Vestlandet ulikt og har derfor flyttet funnet fra 2007 til kategori A.

Ubestemt brun-/svarthodespurv *Emberiza bruniceps/melanocephala* (0, 4, 0)

2013 SOGN OG FJORDANE: 1K Værlandet, Askvoll 11.–15.9* (F) (A. Braanaas).

Brun- og svarthodespurv i ungfugldrakt har et svært likt utseende og lar seg i mange tilfeller ikke skille sikkert i felt. Denne fuglen er et slikt individ

der NSKF ikke har funnet avgjørende karakterer i verken den ene eller andre retningen.

Kornspurv *Emberiza calandra* (11/12 etter 1940, 74/87, 2)

2017 VEST-AGDER: 2K+ Jåbekk, Mandal 5.–7.5* (F) (*I. Drangslund, K. M. Torland mfl.). 2K+ ♂ sy. Vågsvollmarka, Farsund 23.5* (F) (*G. Gundersen, A. Tomren mfl.).

(Vestlige Eurasia nord til Sør-Sverige og Danmark, Nord-Afrika). Mai er den klassiske måneden for kornspurv i Norge, og Vest-Agder er med drøyt 40 % av funnmassen det klassiske fylket for arten. Funnbildet for den noe uanselig

Kongshaugen, Karmøy 28. okt.

Kongshaugen, Karmøy 24. okt.

Kongshaugen, Karmøy 29. okt.

Steinsviken, Bergen 5. nov.

Steinsviken, Bergen 5. nov.

Steinsviken, Bergen 5. nov.

Hatten, Øygarden 14. nov.

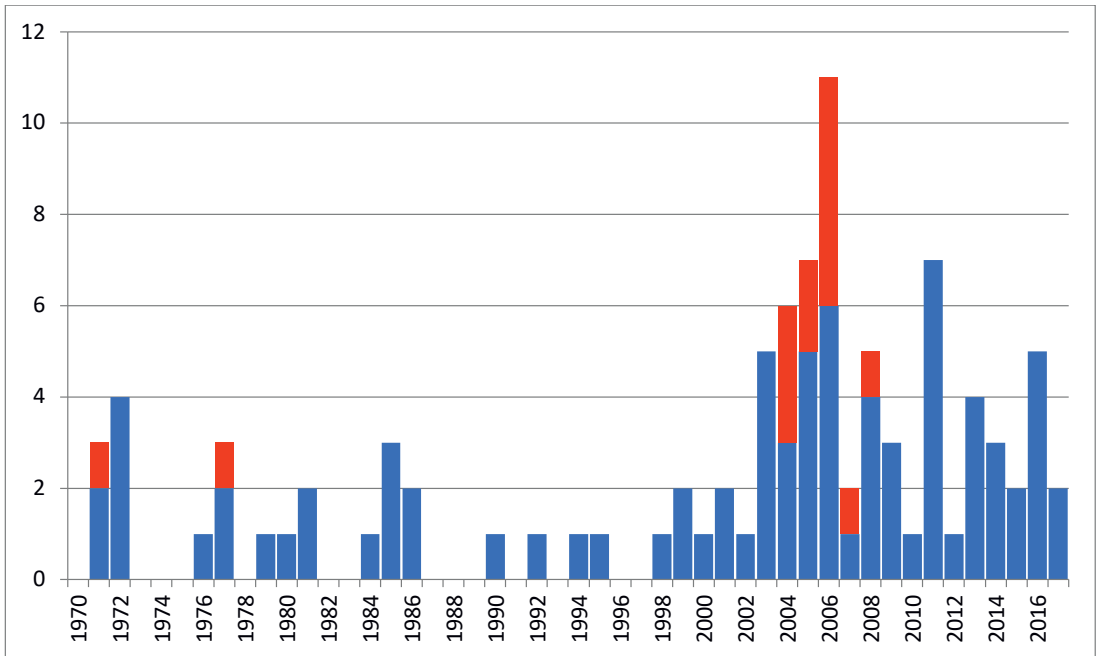

Hatten, Øygarden 14. nov.

Hatten, Øygarden 14. nov.

NSKF må i mange tilfeller vurdere om sjeldenheter som opptre på forskjellige lokaliteter på forskjellige datoer faktisk kan dreie seg om de samme individene. En voksen hann svarthodespurv *Emberiza melanocephala* ble høsten 2017 observert på tre forskjellige lokaliteter i Karmøy (RO), Bergen (HO) og Øygarden (HO). Bildeanalyser fra de tre funnene viser at hodetegninger og mytemønster sammenfaller, og NSKF har kommet fram til at det er samme individ som har besøkt de tre lokalitetene. Avstanden mellom lokalitetene i Karmøy og Bergen er 107 km, mens avstanden mellom lokalitetene i Bergen og Øygarden er 44 km. Foto øverste rad fra venstre: Bjørn Ove Høyland, Odd Einar Svendsen og Terje Moen. Foto midtre rad: Ingvar Byrkjedal (alle). Foto nederste rad: Roald Hatten (alle).

Figur 5. Norske funn av kornspurv fra 1970 fordelt på år. Blå farge angir funn og rød farge individer i de tilfeller der mer enn én fugl ble sett sammen. Norwegian records of Corn Bunting by year after 1970.

utseende kornspurven lider litt under underrapportering, men arten har som kan ses i figur 5 vært årlig i Norge de siste 20 årene. En liten funntopp anes i perioden 2003–2006 da arten også gjorde hekkeforsøk på Lista og gjennomførte en vellykket hekking på Jæren. De senere årene har gjennomsnittlig antall funn igjen vært noe lavere.

Funn i kategori D

Funn av arter hvor det er vanskelig eller umulig å bedømme om fuglen er en rømling eller har nådd landet ved egen hjelp fra naturlige utbredelsesområder. Det ene kan være like sannsynlig som det andre.

Gulstrupespurv *Emberiza elegans* (0, 2, 0)

2016 HEDMARK: 1K+ ♂ Skybakkgrenda, Elverum 5.–7.11* (F) (*A. Myrvold, T. Berg mfl.).

NORDLAND: 1K+ ♂ Gravdal, Vestvågøy 13.–22.11* (F) (*O. Heggøy mfl.).

2017 NORDLAND: 2K+ ♂ Gravdal, Vestvågøy 14.2–16.3* (F) (O. Heggøy mfl.).

(Sentrale og nordøstlige deler av Kina, ekstremt sørøstlige Russland og Korea; overvintrer Kina, Korea og Japan). Disse to fuglene dukket opp i samband med det mest markante innsiget av østlige spurvefugler til Nord- og Vest-Europa noensinne. Ikke uventet fikk de derfor stor oppmerksomhet fra fuglekikkere og kryssere ettersom forholdene tilsynelatende aldri hadde ligget bedre til rette for at arten skulle kunne ta seg til Europa uten menneskelig assistanse. Fuglen fra Elverum har også et utseende som stemmer best med den lengst trekkende nominatunderarten, mens bildene av fuglen fra Lofoten ikke er av en slik kvalitet at sikker underartsbestemmelse er mulig.

Fra tidligere er arten påtruffet én gang i Norge, på Utsira 9. april 2000. Det funnet er plassert i kategori E. Utover denne fuglen har NSKF skaffet til veie funnopplysninger om ytterligere 20 funn av arten fra Nord- og Vest-Europa, hvorav samtlige er plassert i kategori D eller E ettersom arten var relativt vanlig i burfuglhandelen frem til importforbudet trådte i kraft i EU-landene i 2005. Alle tidligere daterte europeiske funn er da også gjort i perioden 1989 til nettopp 2005. NSKF har undersøkt artens nåværende status i fangenskap

i Vest-Europa, med det resultat at den virker meget sjelden forekommende. Funndatoene senhøstes er også som forventet for potensiell spontan opptrreden av en østlig buskspurv. Likevel må det trekkes frem at de artene som opptrådte i rekordantall høsten 2016, f.eks. sibirjenspurv *Prunella montanella*, gulltrost *Zoothera dauma*, svartstrupetrost *Turdus atrogularis*, rødhalevarsler *Lanius isabellinus* og hvithodepurv *E. leucocephalos*, alle har en betraktelig mer vestlig utbredelse enn gulstrupespurv. Mer naturlige arter å sammenlikne med er rødkinn-*E. fucata*, gulbryn-*E. chrysophrys* og kastanje-*E. rutila*, alle buskspurver som har sin hovedutbredelse øst for Bajkalsjøen. Ingen av disse artene ble påtruffet høsten 2016 selv om de har vist en nokså jevn opptrreden i Europa både før og etter importforbudet til EU trådte i kraft. NSKF har derfor vurdert at værforholdene høsten 2016 ikke kan tillegges vesentlig vekt for kategoriseringen av disse to funnene. Komiteen har heller ikke klart å få en oversikt over ev. forekomst av gulstrupespurv i fangenskap utenfor EU-landene, f.eks. i den europeiske delen av Russland. Det kan derfor ikke kategorisk utelukkes at arten fremdeles finnes i fangenskap i relativ nærhet til Norge. Ytterligere tvil om opphavet kommer også fra det faktum at fuglen fra Elverum manglet det ytterste leddet på én tå samt kloen på en annen. Dette er skader som er relativt velkjent hos burfugler. Utover dette viste ingen av fuglene andre skader, unormal slitasje eller oppførsel som skulle tyde på en fortid i bur. Oppsummert er det som forventet ingen fasit på opphavet til noen av de to gulstrupespurvene som ble sett høsten og vinteren 2016/17. NSKF har derfor inntil videre valgt en konservativ tilnærming og plassert begge funnene i kategori D i påvente av ev. fremtidige funn i Europa.

Indigospurv *Passerina cyanea* (0, 1, 0)

2002 TROMS: 3K+ ♂ Rabbåsen, Sørreisa 15.–21.5* (F) (R. Engseth).

(Sørøstlige Canada og østlige USA; overvintrer i Karibia og Mellom-Amerika). Dette funnet har ikke tidligere blitt formelt vurdert av NSKF. Det er ingen tvil om identiteten til denne utfargede hannen og dette funnet står da som eneste funn av arten i Norge ettersom det eneste tidligere

funnet er ombestemt til lazulispurv *P. amoena*, se under kategori E. Indigospurv har en østlig utbredelse i Nord-Amerika og en forholdsvis lang trekkroute som bringer den ut over havet. I så henseende er den en høypotensiell art for spontan opptrreden i Europa, og har allerede blitt påtruffet i Irland og Storbritannia samt en rekke ganger på Asorene. Alle de antatt spontant forekommende funnene i Europa stammer imidlertid fra høsten. Fuglen fra Troms lot seg bestemme til 3K+ basert bl.a. på farge på hånddekkere. NSKF vurderer at det er minst like stor sannsynlighet for at denne har en fortid som burfugl og har derfor plassert funnet i kategori D. Dette samsvarer også med kategorisering i øvrige nordiske land.

Funn i kategori E

Funn av arter/individer som regnes som rømlinger. I praksis vil dette si arter som ikke har noe etablert funnmønster i Europa, men som er vanlige burfugler, eller individer som viser tegn til å komme fra fangenskap (skader i fjædrakten, plastringer rundt beina o.l.).

Rustand *Tadorna ferruginea* (0, 12, 0)

2017 AKERSHUS: Ad. ♀ Ås sentrum, Ås 6.–10.4 & 26.4* (F) (H. Lafjell mfl.). Ad. ♀ Haugen, Vestby 4.6* (F) (S. Rix mfl.). Ad. ♀ Årungen, Ås 8.6 (J. Skogbeck mfl.). Ad. ♀ Nordre Øyeren, Fet 10.–16.9 (K. Eie mfl.). OSLO: Ad. ♀ Østensjøvannet, Oslo 1.1–24.3, 18.4 & 11.6–27.8* (F) (K. Knudsen mfl.).

(Øst-Europa, Asia og Nord-Afrika). Alle observasjonene dreier seg om samme individ som tidligere er publisert fra det sentrale Østlandet årlig siden 2013.

Lazulispurv *Passerina amoena* (0, 7, 0)

1987 ROGALAND: 1K+ ♂ Rusdal, Lund 22.11* (F) (K. A. Rusdal).

Gulstrupespurv *Emberiza elegans* Skybakkgrenda, Elverum (HE) 6. november 2016. De to norske funnene fra 2016/2017 er plassert i kategori D. Foto: Morten Vang / fuglefoto.net.

(Sørvestlige Canada og vestlige USA; overvintrer i vestlige Mexico). Denne fuglen var opprinnelig godkjent i kategori A som blåtykknebb *P. caerulea*, men ble etter en revurdering på slutten av 1990-tallet ombestemt til indigospurv *P. cyanea* og flyttet til kategori D. I forbindelse med vurderingen av indigospurven fra Troms i 2002 (se over) ble dette funnet tatt opp til ny vurdering. Hensikten med den nye vurderingen var i utgangspunktet å se på kategoriseringen på nytt ettersom det er gjort en lang rekke funn av antatt spontane indigospurver i Vest-Palearktis de senere årene, ikke minst på Asorene. Da bildene av fuglen fra Lund ble tatt frem fra arkivet ble det imidlertid raskt klart at det i realiteten dreier seg om en lazulispurv. Fra tidligere er det godkjent seks funn av lazulispurv i Norge, alle i perioden 1980 til 1991. Lazulispurv har en vestlig utbredelse i Nord-Amerika og er en kort- og mellomdistansetrekker, begge deler gode argumenter for plassering i kategori E. Dermed skal denne fuglen omsider ha fått både riktig identitet og kategori.

Antatte hybrider og tilbakekryssninger

Taffeland *Aythya ferina* x **hvitøyeand** *A. nyroca* (0, 1, 1)

2017 ROGALAND: 2 ad. i par Harvalandsvatnet, Sola 26.3–30.8* (F) (*G. Kristensen, B. Mo mfl.).

Både hannen og hunnen i dette paret viste klare karakterer til å være denne hybridkombinasjonen. To slike hybrider i par må sies å være et meget spesielt funn. Siden de ble sett sammen sommeren gjennom kan man spekulere i om de gjorde hekkforsøk, og ikke minst hvordan ev. avkom ville blitt sende ut. Hannen antas for øvrig å være identisk med fuglen som ble sett på Orrevatnet i november og desember 2016.

Hvithodespurv *Emberiza leucocephalos* x **gulspurv** *E. citrinella* (0, 6, 2)

2017 VEST-AGDER: 2K ♂ Søgnejordet, Søgne 9.1–25.3* (F) (*O. Kindberg mfl.).

NORDLAND: 2K ♂ Halså, Meløy 17.–29.3* (F) (*Ø. Birkelund mfl.).

Begge disse fuglene fremstår i all hovedsak som «rene» hvithodespurver, med eneste unntak at utfan på de ytre håndsvingfjærene har en klar gul fargetone. Tilsvarende fugler har blitt dokumentert fire ganger tidligere i Norge (Rogaland 1994 og 2001, Sør-Trøndelag 2007 og Oslo 2009) og inngår blant de seks tidligere funnene publisert som hvithodespurv x gulspurv hybrid. I foreliggende litteratur angis gule utfan på ytre håndsvingfjær som en hybridkarakter, og så vidt NSKF erfarer behandles slike fugler også som hybrider i øvrige europeiske land, se bl.a. Corell mfl. (2019). Det er ikke nødvendigvis slik at dette dreier seg om førstegenerasjons-hybrider, men er mer sannsynlig et resultat av tilbakekryssninger med rene(re) hvithodespurver. De to siste hybridene (Aust-Agder 1995/96 og Telemark 2003) viste flere karakterer fra begge arter og er således mindre kontroversielle.

Henlagte funn

Sildemåke *Larus fuscus*

Individer som viste karakterene til underarten *heuglini*

2006 FINNMARK: 2K Ytre Kiberg, Vardø 20.6* (F).

Denne fuglen hadde et utseende og mytemønster som passer bedre med den nordøstlige underarten *heuglini*, også kjent som samojedmåke, enn våre hjemlige underarter av sildemåke. Sikker identifikasjon av denne underarten utenfor det normale utbredelsesområdet er likevel meget utfordrende og NSKF har derfor valgt, i likhet med f.eks. den svenske sjeldenhetskomiteen, å henlegge dette funnet inntil videre.

Utlirekkelig dokumenterte funn

Listen over ikke godkjente saker omfatter observasjoner som ikke anses å være utlirekkelig dokumentert for innlemmelse i den norske funnoversikten. I det store flertallet av tilfeller omfatter dette saker der beskrivelse og/eller dokumentasjon ikke er utlirekkelig detaljert for å kunne utelukke eventuelle forvekslingsarter.

Brilleand *Melanitta perspicillata*

2017 VEST-AGDER: 1K ♀ Lista fyr, Farsund 26.11.

Stivhaleand *Oxyura jamaicensis*

2017 NORDLAND: 2K+ ♂ Skånlandsfjæra, Skånland 10.10.

Svartbrynalbatross *Thalassarche melanophrys*

2016 VESTFOLD: Ad. Møringa, Horten 29.9.

2017 FINNMARK: Ad. Hamningberg, Båtsfjord 24.6.

Aftenfalk *Falco vespertinus*

2014 MØRE OG ROMSDAL: 1K Frostadheia, Smøla 13.9.

2017 SOGN OG FJORDANE: 2K+ ♂ Vikøyri, Vik 2.8.

Eleonorafalk *Falco eleonorae*

2017 VESTFOLD: 2K+ Ilene, Tønsberg 17.7.

Sandsnipe *Calidris pusilla*

2017 ROGALAND: Ad. Børaunen, Randa-berg 30.7.

Ringnebbmåke *Larus delawarensis*

2017 VESTFOLD: 2 ad. Ilene, Tønsberg 8.–9.4.

Dvergterne *Sternula albifrons*

2017 TELEMARK: 2 1K Jomfruland, Kragerø 12.9.

ROGALAND: 1K Revheim, Stavanger 12.9.

Sandterne *Gelochelidon nilotica*

- 1984 TELEMARK: 1K+ Stråholmen, Kragerø 25.7.
2017 SØR-TRØNDELAG: 3K+ Innstrand-
fjæra, Ørland 14.7.

Pigghalseiler *Hirundapus caudacutus*

- 2016 VEST-AGDER: 2K+ Kjerkevågen,
Lindesnes 30.6.

Gråseiler *Apus pallidus*

- 2017 ROGALAND: 1K+ Hellestø, Sola
18.10.

Hvitvingelerke *Melanocorypha leucoptera*

- 2016 ROGALAND: 1K+ Eigerøy fyr, Eiger-
sund 16.10.

Amursvale *Cecropis daurica*

- 2017 HORDALAND: 1K+ Utstono, Etne 2.7.

Gulerle *Motacilla flava*

Individer som viste karakterene til underarten
iberiae

- 2017 OPPLAND: 2K ♂ Øvstevatnet, Dokka-
fjorden, Nord-Aurdal 11.4.

Asiasvartstrupe *Saxicola maurus*

Individer som viste karakterene til underarts-
paret *maurus/stejnegeri*

- 2017 NORDLAND: 1K+ ♀ Øyan, Flakstad
1.10.

Stripesanger *Locustella lanceolata*

- 2017 MØRE OG ROMSDAL: 1K Bøvra,
Surnadal 17.9.

Ramasanger *Iduna rama*

- 2008 SØR-TRØNDELAG: 1K+ Sula, Frøya
18.9.

Fuglekongesanger *Phylloscopus proregulus*

- 2017 AUST-AGDER: 1K+ Bjelland, Arendal
16.11.

Krattvarsler *Lanius meridionalis*

Individer som viste karakterene til underarten
meridionalis

- 2017 AKERSHUS: 1K+ Furusand, Nordre
Øyeren, Fet 4.10.

Gulirisk *Serinus serinus*

- 2012 ØSTFOLD: 1K+ Nesbukta, Jeløya,
Moss 6.10.

Revurderinger

Jomfrutrane *Grus virgo*Funn i kategori A (1, 3, 0)

- 1966 FINNMARK: Ad. Brannsletta, Gandvik,
Nesseby 20.–27.5* (F) (E. L. Sana).
1977 ROGALAND: Ad. div. lok. Jæren, Time
& Hå juli* (F) (S. F. Olsen, Aa. Stangeland
mfl.). Tidligere publisert i kat. E, nå
flyttet til kat. A.
NORDLAND: 2K+ Fygle, Vestvågøy
ca. én uke ultimo juli/primo august* (F)
(J. Sirnes). Tidligere publisert i kat. E, nå
flyttet til kat. A.
2014 VESTFOLD: 2K+ Kjose, Larvik 2.–9.7*
(F) (*H. Omsland mfl.).

Funn i kategori E (1, 1, 0)

- 1968 TROMS: 2K+ Kilhus og Undlan-
det, Harstad ca. 10.6–ca. 26.8* (F)
(J. Berthung, E. Brun, V. Eliassen mfl.).
1975 TROMS: 2K+ div. lok., Karlsøy, Lyngen,
Skjervøy og Tromsø juni (påkjørt og
drept 20.6) (A. Berg, L. Olsen mfl.).

(Fra Krimhalvøya, gjennom Sentral-Asia til Mongolia; overvintret i India og i mindre antall i Sentral-Afrika). De norske funnene av jomfrutrane ble tatt opp til ny vurdering med hensyn til kategori i forbindelse med fuglen fra Vestfold sommeren 2014. I Norge og Kontinental-Europa har funn av denne arten tradisjonelt blitt ansett å dreie seg om rømte fugler. I øvrige Norden anses derimot arten å være spontant opptredende med mindre det foreligger håndfaste bevis på det motsatte, slik som ringer eller unormale skader eller slitasje på fjær og bløtdeler. De to funnene fra Troms i hhv. 1968 og 1975 dreier seg begge om fugler som var vingeklippet og derfor åpenbart var rømte fugler. Fuglen fra Finnmark i 1966 viste ingen åpenbare skader på fjærene, men bildene av fuglen er ikke av en slik kvalitet at ev. ringer ville vært synlig. Dette

funnet har likevel alltid vært plassert i kategori A. De to funnene fra 1977 samt Vestfold-fuglen i 2014 har mange fellestrekk og bør derfor etter NSKFs vurdering kategoriseres likt. Alle gjelder fugler sett midtsommers i jordbruksområder. Tilsynelatende var ingen av dem heller merket, eller hadde mistenkelige fjærskader, men de var alle nokså tillitsfulle. Fuglen fra 2014 ble først sett i Sverige og er der plassert i kategori A uten videre diskusjon. Fra våren 1977 foreligger det også funn av minst to jomfrutranner fra nordlige deler av Sverige og Finland, og muligens kan fuglen fra Lofoten dette året være identisk med en av disse.

Inkludert de fire norske funnene er det totalt gjort 36 funn av arten i Norden, hvorav 32 er nøyaktig datert. Flere av disse fuglene har i likhet med fuglen fra 2014 krysset landegrensene. NSKF fant det derfor naturlig å se på forekomsten i hele Norden for å få et best mulig bilde av forekomsten, ref. figur 6. Dette histogrammet viser en forholdsvis «pen» kurve med en tydelig funntopp i slutten av mai, noe som kan tas til inntekt for at majoriteten av funnene dreier seg om fugler på forlenget vårtrekk. Merk også at Finland har klart flest funn. Denne funntoppen inntreffer over én måned senere enn tilsvarende topp for vår hjemlige trane *G. grus*, noe som ikke taler for at det er rømte fugler fra Vest-Europa som har fulgt vårtrekket av tranner til Skandinavia.

Dette er interessant ettersom Finland ligger i «skyggen» for forlenget vårtrekk for de fuglene som hekker nord og nordøst for Kaspiahavet og overvintrer i Nordøst-India. Faktisk er avstanden fra India til Fennoskandia kortere enn avstanden fra overvintringsområdene i Sentral-Afrika. Vinterbestanden i India er også mye større enn den afrikanske. NSKF vurderer det derfor slik at det er minst like sannsynlig at ville jomfrutranner i Norden kommer fra den indiske som den afrikanske overvintringsbestanden. Ved byen Khichan i India, der opptil 15 000 jomfrutranner føres gjennom hele vinteren, mister de mye av den naturlige skyheten for mennesker. Det kan spekuleres i om ev. fugler derfra som forviller seg til Norden på sommeren fremdeles vil være mer tillitsfulle enn hva man forventer av en vill fugl. På den annen side er det ingen tvil om at

rømte jomfrutranner forekommer regelmessig i Europa, noe som er tydelig bevist bl.a. ved de to funnene fra Troms. NSKF anser det likevel som plausibelt at i det minste noen av de fuglene som har dukket opp i Norden dreier seg om ville fugler. Komiteen vil derfor også i fremtiden plassere funn fra sommerhalvåret i kategori A med mindre det er tungtveiende beviser for det motsatte.

Rosenterne *Sterna dougallii* (0, 1, 0)

1984 ØSTFOLD: Ad. Tisler, Hvaler 2.6 (*R. G. Bosy mfl.).

Følgende funn har tidligere vært godkjent, men anses etter revurdering ikke lenger å være tilstrekkelig dokumentert:

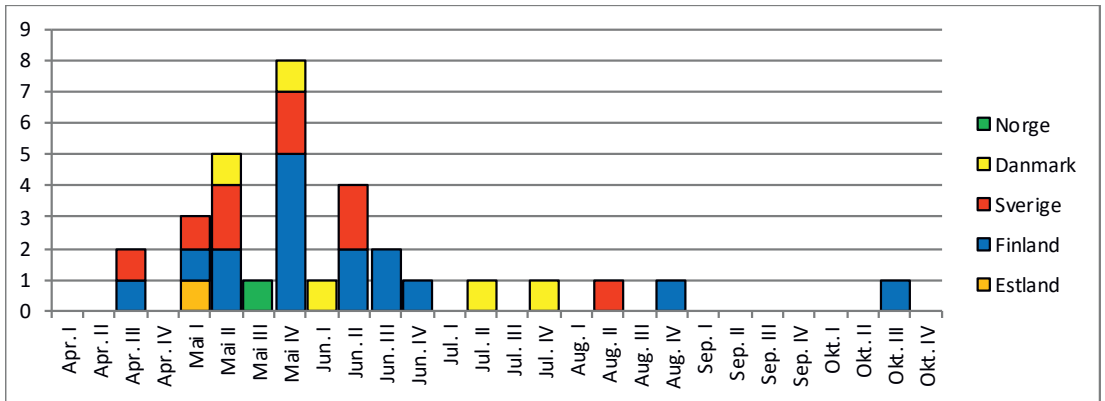
1985 ROGALAND: Ad. Børaunen, Randa-berg 11.–12.7.

1989 ROGALAND: 2 ad. ptS Revekai, Klepp 30.7.

2005 VEST-AGDER: Ad. ptNV Lista fyr, Farsund 5.5.

2008 ROGALAND: Ad. Revtangen, Klepp 20.7.

(Nærmeste hekkebestand på De britiske øyer, nordvestre Frankrike og Asorene, også i Nord- og Sør-Amerika, Australia, Asia og Afrika; europeiske fugler overvintrer utenfor Vest-Afrika). Den totale norske funnmassen av rosenterne har blitt revurdert etter at rapportøren av fuglen fra 2005 har fremsatt ønske om at dette funnet strykes. Ingen av de tidligere fem godkjente funnene er dokumentert med bilder. Både makrell- *S. hirundo* og rødnebbterne *S. paradisaea* er vanlige og opplagte forvekslingsarter, og NSKF stiller derfor krav om at alle viktige karakterer skal være observert og beskrevet for udokumenterte funn. I praksis medfører dette at fugler bør ses både i flukt og sittende. I tillegg spiller faktorer som observasjonstid, observasjonsavstand samt antall observatører og deres tidligere erfaring med arten inn. Det er bare beskrivelsen av førstefunnet fra 1984 som oppfyller disse kravene, og dette funnet står nå igjen som Norges eneste av arten. De øvrige fire funnene mangler avgjørende karakterer i beskrivelsene, og har i et par tilfeller også beskrevet detaljer som ikke stemmer for rosen-

Figur 6. Nøyaktig daterte kategori A-funn av jomfrutrane i Norden fordelt på uker. Bare første observasjon er vist i de tilfeller der samme fugl er sett i flere land. Nordic Cat. A records of Demoiselle Crane by week.

terne. Også i resten av Norden er rosenterne, på tross av relativ nærhet til livskraftige hekkebestander, en ekstrem sjeldenhet. Sverige og Island har to funn hver, Danmark har tre mens Finland står uten funn av arten.

Hvitkinnsvarterne *Chlidonias hybrida* (0, 7/9, 1)

- 1980 TELEMARK: Ad. Stråholmen, Kragerø 8.6 (J. E. Tangen).
- 1987 VESTFOLD: Ad. Eftang, Larvik 7.7 (H. Heggland).
- 1995 SØR-TRØNDELAG: Ad. Gaulosen, Melhus 14.–17.8* (F) (*K. Aa. Solbakken mfl.).
- 1999 ROGALAND: Ad. Hodne, Klepp 18.9* (F) (*G. Kristensen mfl.).
- 2003 ROGALAND: Ad. Horpestadvatnet, Klepp 3.–5.6* (F) (*M. Kersbergen mfl.).
- 2009 FINNMARK: Ad. Hamningberg, Båtsfjord 28.6 (*L. B. Lunde, E. Landsverk mfl.).
- 2016 ROGALAND: Ad. + 2 1K Vibrandsøy, Haugesund 11.–13.10 (1 1K til 18.10)* (F) (*J. Kristiansen mfl.).

Følgende funn har tidligere vært godkjent, men anses etter revurdering ikke lenger å være tilstrekkelig dokumentert:

- 1985 VESTFOLD: Ad. Mølen, Larvik 16.5.
MØRE OG ROMSDAL: Ad. Havsteinen, Giske 6.7.
- 1991 VEST-AGDER: 1K Steinodden, Farsund 25.9.

(Sør-Europa, Asia, Australia samt Sør- og Øst-Afrika; europeiske fugler overvintrer i Afrika). Samtlige tidligere rapporter på hvitkinnsvarterne ble tatt opp til ny vurdering sammen med et nytt funn fra 2017 som presenteres lenger frem i denne rapporten. Dette ble gjort for å forsikre seg om at alle norske funn blir vurdert etter samme standard. De tre funnene som ikke lenger vurderes å være tilstrekkelig dokumentert har alle større mangler i beskrivelsen, og det er NSKFs vurdering at forveksling med andre ternearter slik som rødnebbterne *Sterna paradisaea* eller svarterne *Ch. niger* ikke kan utelukkes med sikkerhet.

Pigghaleseiler *Hirundapus caudacutus* (1, 1, 0)

- 1968 TROMS: 2K+ Andselv, Målselv 17.5 (*K. Scharning mfl.).
- 1993 FINNMARK: 2K+ Lahpoluoppal, Kautokeino 25.6 (*S. Nilsen, S. McKay, R. Rae). Tidligere publisert som utilstrekkelig dokumentert, nå godkjent.

Følgende funn har tidligere vært godkjent, men anses etter revurdering ikke lenger å være tilstrekkelig dokumentert:

- 1995 VEST-AGDER: 2K+ Lista fyr, Farsund 20.5.

(Sentral-Asia, gjennom Sør-Sibir til Korea og Japan; overvintrer hovedsakelig på Ny-Guinea og i Australia). Samtlige tidligere rapporter på pigghaleseiler ble tatt opp til ny vurdering

sammen med et nytt funn fra 2016. Ingen av disse fire rapportene inkluderer bilder eller annen form for dokumentasjon utover beskrivelse. Pigghalseiler er i utgangspunktet vanskelig å forveksle med andre arter i vår verdensdel, men NSKF stiller likevel krav til at flertallet av de for arten diagnostiske karakterene skal være observert og beskrevet. I tillegg spiller faktorer som observasjonstid, observasjonsavstand samt antall observatører og deres tidligere erfaring med arten inn. Fuglene fra Troms og Finnmark er de eneste som er sett over lengre tid og av flere observatører. Førstefunnet fra 1968 er omtalt av Scharning (1969). Ettersom denne observasjonen ble publisert før NSKF ble opprettet finnes den opprinnelige beskrivelsen dessverre ikke i komiteens arkiver. Brevet med beskrivelse og skisse har heller ikke latt seg spore opp i Zoologisk museums arkiver. På grunnlag av artikkelen i *Sterna* ser NSKF likevel ingen grunn til å gjøre om på den tidligere kjennelsen. Funnet fra 1993 har tidligere ikke vært ansett som tilstrekkelig dokumentert, dette til tross for at det er den mest komplette beskrivelsen av de norske funnene. De ankepunktene som tidligere har blitt fremsatt mot denne observasjonen kan etter NSKFs nye vurdering ikke skyldes feilbestemming og funnet regnes dermed nå som tilstrekkelig dokumentert for å telle som landets andre funn av arten. Det tidligere godkjente funnet fra 1995 har mange likhetstrekk med funnet fra 2016 (se under utilstrekkelig dokumenterte funn over). På grunn av meget kort observasjonstid mangler begge disse beskrivelsene avgjørende karakterer. Selv om NSKF ikke har grunn til å tro at den opprinnelige identifikasjonen var feilaktig regnes likevel begge disse nå som utilstrekkelig dokumentert. Norge blir dermed stående med to godkjente funn av arten. Også i Sverige er det gjort to funn av pigghalseiler, mens Danmark og Færøyene har ett funn hver, Finland har fire og Storbritannia ni funn til og med 2017.

Myrpiplerke *Anthus rubescens* (0, 8, 0)

Individer som viste karakterene til underarten *rubescens* (0, 5, 0)

1997 FINNMARK: 1K+ Nesseby kirke, Nesseby 10.10* (F) (H. Heggland).

2011 SVALBARD: 2K+ Fuglehuken,

Prins Karls forland 29.–30.6* (F) (*E. Grønningsæter mfl.).

2012 VEST-AGDER: 1K+ Kviljodden, Farsund 5.–6.11* (F) (*P. Kristensen mfl.).

ROGALAND: 1K+ Nord-Kolnes, Sola 15.11–1.12* (F) (*B. Mo mfl.).

HORDALAND: 1K+ Tjeldstø, Øygarden 9.–14.10* (F) (*J. Bell mfl.).

(Alaska, Canada og Vest-Grønland; overvintrer fra USA til Mellom-Amerika).

Individer som viste karakterene til underarten *japonicus* (0, 1, 0)

2008 ROGALAND: 2K+ Åkrasanden og Stavasanden, Karmøy 12.1–8.4* (F) (*A. Austneberg, O. K. Bjørnstad mfl.).

(Sibir fra Tajmyr til Beringstredet; overvintrer i Asia fra Den persiske golf til Korea og Japan).

2009 VEST-AGDER: 1K+ Nordhasselsanden, Farsund 18.–23.12*(F)(*J. M. Abrahamsen mfl.).

2015 VEST-AGDER: 2K+ Vågsvollvika, Farsund 30.4* (F) (*S. Davies mfl.).

Samtlige tidligere publiserte funn av myrpiplerke i Norge har blitt tatt opp til ny vurdering for om mulig å fastslå underart på hvert enkelt funn. Resultatet av dette arbeidet medførte at funnene fra Vest-Agder og Rogaland i 2012, som tidligere har blitt publisert uten underart, nå anses å være den nordamerikanske nominatunderarten. For øvrige funn er det ingen endring i forhold til hvordan de er publisert tidligere. Merk at funnene fra Vest-Agder i 2009 og 2015 fremdeles ikke er henført til en spesifikk underart. Både *rubescens* og *japonicus* er variable på alle enkeltkarakterer, og sikker underartsidentifikasjon krever i mange tilfeller gode bilder i godt lys fra flere vinkler. Avgjørende kjennetegn kan finnes bl.a. i hodetegningene, farge og tegninger på undersiden, farge på vingebånd og lokkelyd. Det er imidlertid overlapp på alle karakterer og noen fugler, særlig i sommerdrakt, lar seg ikke sikkert bestemme.

Myrpiplerke *Anthus rubescens* av den nordamerikanske nominatunderarten, Herdla, Øygarden (HO) 14. oktober 2012. Av åtte norske funn er fem tilhørende nominatunderarten, ett er av den asiatiske underarten *japonicus* mens to ikke er bestemt til underart. Foto: Gunnar Gundersen.

Tillegg og rettelser til tidligere rapporter

Tillegg til Ree (1980):

Dverglerke *Calandrella brachydactyla*

1977 ROGALAND: 1K+ Myre, Utsira 13.–25.10* (F) (O. Bryne, G. Walinder mfl.).

Funnet er tidligere publisert som 13.–23. oktober og uten nøyaktig lokalitet.

Tillegg til Bentz (1986):

Ørkenlo *Charadrius leschenaultii*

1984 VEST-AGDER: Ad. ♂ Nordhasselvika og Rauna, Farsund 1.–7.8 (N. H. Lorentzen, K. Olsen mfl.).

Funnet er tidligere publisert som 5.–7. august og bare fra Rauna.

Tillegg til Bentz (1987):

Rosenstær *Pastor roseus*

1985 ROGALAND: 1K Nordvik, Utsira 21.–23.9 (J. Grastveit, B. E. Paulsen mfl.).

Funnet er tidligere publisert som 21.–22. september og uten nøyaktig lokalitet.

Tillegg til Bentz & Clarke (1990):

Asiasvartstrupe *Saxicola maurus*

Individer som viste karakterene til underartsparet *maurus/stejnegeri*

1981 ROGALAND: 1K+ ♂ Veito, Utsira 9.–12.10* (F) (P. Elfström, P. Gylseth, T. Kolehmainen, J. M. Reneflot mfl.).

Funnet er tidligere publisert som 9.–11. oktober og uten nøyaktig lokalitet.

Tillegg til Solbakken mfl. (2003):

Asiasvartstrupe *Saxicola maurus*

Individer som viste karakterene til underartsparet *maurus/stejnegeri*

2001 ROGALAND: 1K Nordvik, Utsira 25.9–16.10* (F) (A. F. Mæland mfl.).

Funnet er tidligere publisert som 25. september–10. oktober og uten nøyaktig lokalitet.

Rettelse til Bunes & Solbakken (2004):

Rørdrum *Botaurus stellaris*

2001 AKERSHUS: 2K+ Østensjøvannet, Ås 10.5 (F. Jacobsen).

Funnet er tidligere publisert med feil årstall.

English summary

This is the 42nd annual report from the Norwegian rare birds committee (Norsk sjeldenhetskomité for fugl (NSKF)). The majority of records treated here are from 2017, but a number of older records are also included. NSKF follows advice given by the Taxonomic Advisory Committee (TAC) of the Association of European Records and Rarities Committees (AERC) on issues concerning taxonomy and nomenclature. The systematic list of accepted records is set out in the following system: (1) The bird's Norwegian name, (2) scientific name, (3) the numbers in brackets, e.g. (2, 30/32, 2), refers respectively to the (i) total number of records/total number of individuals up to and including 1974, (ii) total number of records/total number of individuals from 1975 (the foundation year of NSKF), except (iii) records/individuals in 2017, (4) year, (5) county, (6) number of individuals, age (1K = first calendar year etc.), sex (if known) and sometimes circumstances («rm.» means that the bird was ringed, «sy.» indicates a singing male), (7) site and municipality, (8) date, (9) * indicates if the record was complemented by positive evidence, and type of the evidence (F = photo, V = video, L = sound recording, DNA = DNA analysed), (10) observers' names in brackets, main observer(s) being specified first and emphasized with *, (11) roughly gives the species' distribution and (12) comments concerning the records.

Species new to the Norwegian list

Four new species were accepted onto Category A of the Norwegian list in 2017: a 3rd CY American Herring Gull *Larus smithsonianus* at Opstad, Hå, Rogaland from 24th to 27th April, a singing male Sora *Porzana carolina* at Grindholmen, Kurefjorden, Råde, Østfold from 9th June to 13th August, an adult male Oriental Plover *Charadrius veredus* at Røstlandet, Røst, Nordland from 29th June to 1st July and a 1st CY female Mugimaki Flycatcher *Ficedula mugimaki* at Sørland, Værøy, Nordland from 12th to 13th October. Following these additions the Norwegian list (Categories A–C) stands at 506 species by the end of 2017.

What is now the sole record of Indigo Bunting *Passerina cyanea*, from Rabbåsen, Sørreisa, Troms from 15th to 21st May 2002 is also presented in this report for the first time. This record is placed in Category D. The only previous record has been re-identified as Lazuli Bunting *P. amoena* following reassessment.

General trends

Also published here (species with fewer than ten previous records) are the 4th and 5th American Black Duck *Anas rubripes*, 10th Purple Heron *Ardea purpurea*, 6th Red-necked Stint *Calidris ruficollis*, 7th Laughing Gull *L. atricilla*, 8th Whiskered Tern *Chlidonias hybrida*, 5th and 6th Eastern Black Redstart *Phoenicurus ochruros phoenicuroides*, 10th Siberian Thrush *Geokichla sibirica*, 2nd Continental Long-tailed Tit *Aegithalos caudatus europaeus*, 3rd Brown Shrike *Lanius cristatus* and 2nd Trumpeter Finch *Bucanetes githagineus*.

Record numbers for Norway of the following species were achieved during 2017 (number of records in brackets): Oriental Turtle Dove *Streptopelia orientalis* (4), Black-throated Thrush *Turdus atrogularis* (5), Savi's Warbler *Locustella luscinioides* (3), Dusky Warbler *Phylloscopus fuscatus* (8) and Black-headed Bunting *Emberiza melanocephala* (3).

In general, numbers of rarities recorded in Norway in 2017 were much lower than the year before. In particular, October and June produced very slim returns compared to the great rarity year of 2016.

Reassessments

During the time that has passed since the last report was published, a number of reassessments have been completed. These include (number of remaining Cat. A records in brackets): Demoiselle Crane *Grus virgo* (4), Roseate Tern *Sterna dougallii* (1), Whiskered Tern (8) and White-throated Needletail *Hirundapus caudacutus* (2). The subspecific reassessment of Buff-bellied Pipits *Anthus rubescens* has also been completed resulting in five records being accepted as *rubescens*, one as *japonicus* and two not assigned to subspecies.

Reassessments are still ongoing for Red-breasted Goose *Branta ruficollis*, Short-toed Eagle *Circaetus gallicus*, Caspian *L. cachinnans* and Yellow-legged Gull *L. michahellis*.

Referanser

Generelle referanser

For henvisninger til forekomst av sjeldne arter i Sverige, Danmark og Finland henvises det til de offisielle nettsidene for sjeldenhetskomiteene i de aktuelle landene. For å unngå for mange gjentakelser er disse referansene ikke angitt hver gang. Disse generelle referansene er:

Sverige: Raritetskommittén (RK): www.birdlife.se/rk/raritetskatalogen

Danmark: Sjældenhedsudvalget (SU): www.netfugl.dk/dklist.php

Finland: Suomen Rariteettikomitea (RK): <https://tiedostot.birdlife.fi/rk/RK-hyvaksytyt-2017-asti.pdf>

For en komplett liste med referanser til tidligere publikasjoner fra NSKF henvises det til nettsiden: www.birdlife.no/organisasjonen/nskf/rapporter.php. Oppdatert Norgesliste med funndetaljer og statistikker for samtlige arter i kategoriene A–C er også tilgjengelig på komiteens nettsider. Alle godkjente funn av arter som er eller har vært på NSKFs rapporteringsliste er også lagt ut på www.artsobservasjoner.no.

Øvrige referanser

Corell, M., Edman, A., Eriksson, A., Hellquist, A., Larsson, H., Malmhagen, B. & Waern, M. 2019. Så greppar RK hybriderna. *Vår Fågelvärld* 78: 34–41.

Olsen, T. 2019. Rødstrupesanger: ID-nøtt i rødt, hvitt og grått. *Vår Fuglefauna* 42: 140–147.

Scharning, K. 1969. Pigghaleseiler, en ny art for Norge. *Sterna* 8: 248–250.

Svensson, L. 2013. Subalpine Warbler variation and taxonomy. *British Birds* 106: 651–668.